

Адыгэ мажэ

№ 91-92 (20107)

2012-рэ илэс

МЭФЭКУ

ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ и 24-рэ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Непэ — славян тхыбзэмрэ культурэмрэ я Маф

Адыгэ Республикэм и цыфху тилгъагъэр!
Славян тхыбзэмрэ культурэмрэ я Мафэ фэи! тыгъуфэгъуи!
Мы мэфэкым ылапсэ апэрэ славян хъарыфылгъу кириллицэ!
зэджагъэхэр цыгъ зыхъугъэм къыщегъэ. Хъарыфылгъу амалышхо
къытыгъ славян лъэпкъхэм якультурэрэ ягъэсэныгъэрэ хъхъоныгъэ
аишынымкІэ, гушгъэлэжы-тарихъ кІэн иныр къэхъумэгъэнымкІэ,
урысые къэралыгъор уцунымкІэ ыкІи хъхъоныгъэ ышІынымкІэ.

Непэ Адыгеим, Урысые Федерацием фэдэу, урысыбээр лъэпкъ
зэгурыланыгъэмкІэ амал ишхъагъу и, цыфхэм азыфагу зэхыныгъэу
ыкІи зэзэгъыныгъэу илгъыр ац егъэнытэ.

Непэ пшгъарыл ишхъагъу тилгъ урысыбээр, шэн-хабзэхэр ыкІи
культурэр къэтыухъумэнхэр, хъхъоныгъэ афэтилыныр ары.
КъыткІэхъуэхэрэр патриот ишгъыпкъэу цытыныхэм пае а пстэу-
ри алгъыдгъэлэсэныным мэхъанзихо и.

Тыгъылгъу лъагъэхэр, зэкІэми тыгъуфэлгъо псауныгъэ пытэрэ
щыгъагъушгъу ишгъуишгъу, дунаир мамырэу, зэгурыланыгъэ ишгъуа-
фагу илгъу ишгъуэу, Адыгэ Республикэмрэ зэдэтие Хэгъэгъуишхоу
Урысые Федерациемрэ яфэдэ зыхъэлэ Іофышгъу пстэуи гъэхъагъэ-
хэр ащышгъуишгъуишгъу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъгъу ТХАКІУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэ игуадзэу ІЭЩЭ Мухъамэд

Сатыу гупчэр къызгъагъыгъ

Компаниеу «Метро Кэш энд Керри» зыфилорэм Адыге-
им муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмькыое
районим» щышгъыгъ сатыу гупчэр тыгъуасэ торжест-
веннэу къызгъагъыгъ. Мыщ фэгъэхъыгъэ зэхъэм хэ-
лэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъгъу ТхъакІу-
щынэ Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл
Мурат, Тэхъутэмькыое районим иадминистрация
ипашгъу Шхъэлэхъо Азмэт, ыпшгъэкІэ зигугъу къэт-
шыгъэ компанием игенеральнэ директорэу Питер
Боон, ащ илофшгъуэхэр, тигъунэгъу Краснодар кра-
им кыкІыгъэ лыкІохэр.

Торжественнэ зэхъхэр ра-
гъэжъэным ыпэкІэ компаниеу
«Метро Кэш энд Керри» зыфи-
лорэм ипашгъэм региональнэ
журналистхэм апае пресс-кон-
ференцие къатгъ. Питер Боон
къызгъагъыгъэмкІэ, Адыгеим
къышгъыгъыгъэ гупчэм квад-
ратнэ метрэ мин 12-м ехъу ил,
ишгъы ыкІи изетегъэпсыхъан
евро миллион 20 фэдиз пэгъу-
хъагъ. Гъомылэпхъэ ыкІи мы-
гъомылэпхъэ продукцияе мин
30-м ехъу гупчэм щашгът, Іоф-
шгъыгъэ чыпІэ зыгъыгъыгъэр нэб-
гыри 185-рэ фэдиз мэхъу. Ахэм
ащыщгъу нэбгырэ 45-р Адыге-
им щэпсэх. Компанием илгъ-
кІохэм къызгъагъыгъыгъэмкІэ,
АР-м и Правительствэ ыпэкІэ зэ-
зэгъыныгъэу дашыгъагъэм ди-
штгъу гупчэм щашгът продук-
цием шышхэр республикэм
къышгъыдагъэкІых.

Гупчэм икызылгъу фэгъэ-
хъыгъэ торжественнэ зэхъхэм
пэулэ псалгъэ къышгъыгъэ
АР-м и Лышхъгъэ.

— Мыщ фэдэ проект инхэр
щыІэныгъэм шыпхырышгъыгъэн-
хэм, дунаим щыгъэлгъагъэрэ
фирмэхэр республикэм къыхъан-
хэм ыкІи тизэкономикэ ахъщэ
къыхалгъыным тэркІэ мэхъан-
шхо и. Непэ а зэкІэри зыгъэгъэ-

кІэгъэ компаниеу «Метро Кэш
энд Керри» зыфилорэм ипашгъ-
хэм ингъу тыгъафэразэр яслэмэ
сшІоигъу. Мы аужырэ илгъэхэм
Адыгеим иэкономикэ сомэ мил-
лиард пчъагъэ инвестицияе къы-
халгъагъ. Ащ ишгъагъэкІэ хъа-
къулахъхэр нахъыбэ мэхъу, Іоф-
шгъыгъэ чыпІагъэхэр тэгъэпсых.
Непэ къызгъагъыгъэр гупчэм ишгъы,
изетегъэпсыхъан дэлэжъгъэ пстэ-
уи «тхъашгъуегъэпсэх» ясІо.
ТапэкІи тило зэхъгъу Іоф зэдэт-
шгът, бгъуитІумкІи шгъагъэ къы-
зытышт нэмыкІ проектхэри дгъэ-
цэкІэнхэм тыпылышт, — къы-
Іуагъ ТхъакІушгъыгъэ Аслъан къэ-
зэрэуишгъыгъэм закъыфигъаззэ.

Компанием игенеральнэ дирек-
торэу Питер Боон нэужым къэ-
гушыгъэ сьд фэдэрэ лъэныкы-
кІи Іэпылгъу къафэхъуэгъэх, ягу-
шгъагъэ адзэгъышгъыгъэу къэкІо-
гъэхэ АР-м и Лышхъгъэрэ Пра-
вительствэм хэтхэмрэ зэрафэра-
зэр къыІуагъ.

ТхъакІушгъыгъэ Аслъанрэ Питер
Боонрэ лентэ пльыжыр зэпауп-
кІи сатыу гупчэр къызгъагъыгъ.
Ащ ыкІоу зэрэзетегъэпсыхъа-
гъэм, продукцияе ашэрэм, уасэ-
хэм республикэм ипашгъэ зыгъа-
гъозагъ, ылгъэгъуэгъэм осэшгъу фи-
шыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Зэрафэразэрэр ариІуагъ

АР-м и Лышхъгъу ТхъакІушгъыгъэ
Аслъан Адыгэ къэралыгъо уни-
верситетым тыгъуасэ ихъэкІагъ.

Искусствэхэм я Институтгъу
ащ хэтым иотделениехэм ащыщ
нахъыпэкІэ библиотекэр зыгъэ-
тышгъыгъэ унэм джырэблагъэ
къыжыгъэ. Ары пстэуи
апэу республикэм ипашгъэ зы-
дгъагъэр. Адыгэ къэралыгъо
университетым иректорэу Хъу-
нэгъо Рэщыдэ, институтым ипа-
шгъу Наталья Чепниан, нэмыкІ-
хэр ащ къыпгъэкІыгъэх. Унэм
гъэгъэгъыныгъэу рашгъылагъэ-
хэр, зэхъыныгъэу фашыгъгъэ-
хэр, искусствэхэмкІэ отделе-
нигъу ащ къэкІожыгъэм зэрэ-
фагъэпсыгъэр Лышхъгъэм къы-
рагъэлэгъу. Институтым ще-
джагъэхэм, непэ истудентхэм
яІэшгъагъэхэм, картинэхэм, Іэ-
пщысэ зэфэхъафхэм якъэ-
гъэлэгъонгъу яІэм рыгушхо-
ху нэІуасэ фашыгъ. ТхъакІу-
шгъыгъэ Аслъан студентхэм аІу-
кагъ, гушыгъгъу афэхъу. Му-
зыкэмкІэ яІэпІэсэныгъэ
ежъхэм къырагъэлэгъу, кар-
тинэ шгъафтыгъуи къыра-
тыгъ. Мы унэм КВН-м икоман-
ди зышгъыгъызырышт, куль-
турэм игупчэ шагъэпсы. Ахэр
зыдгъышгъыгъэ республи-
кэм ипашгъэ зэригъэлэгъу.

Нэужым ТхъакІушгъыгъэ Ас-
лъан Адыгэ къэралыгъо уни-

верситетым игуманитар-техни-
ческэ колледж кІуагъэ. Жъо-
ныгъуакІэм и 22-м еджапІэм
ыныбжы илгъэ 25-рэ хъугъэ.
Ащ ихъгъуишгъыныкІэ про-
граммэм къыдхалгъытэгъэ
Іофтхъабзэхэр мэфышым тегъ-
агъэх. Ахэм зэу ащыщ лъэ-
хъаным диштгъу зэтэгъэпсыхъэ-
гъэ актовэ залышхом икызы-
Іухын фэгъэхъыгъэ зэхъхэр. Ар
рагъэжъэным ыпэкІэ респу-
бликэм ипашгъэ колледжым псэ-
олакІэу ышгъыгъэр зэригъэлэгъ-
гъу. Стадионгъу агъэпсырэм
футбол ешІапІэм нэмыкІгъу,
атлетикэ псынкІэм ищыкІэгъэ
пстэуи къыдхалгъытагъэх. Ар
республикэм имызакъоу, все-
российскэ зэнэкъокъухэр щы-
зэхъанхэм тегъэпсыхъэгъэшт,
нэмыкІ чыпІэхэм къарыкІы-
рэ спортсменхэр зыщыпсэ-
ушгъыгъэ еІушгъыгъэу ашгъы. Ар
общегитиу агъэуцурэм хэ-
тышт хъакІэшыр ары. Теннис
ешІапІэ, щэрыоным зышгъы-
фагъэсэшгъыри ащ чІэтышгъы.
Федеральнэ бюджетым къыхъ-
хыгъэ ахъщэкІэ ахэр еджапІэм
ешгъы.

Нэужым общественнэ ша-
пІэхэм Іоф ащышгъыгъыгъэштхэр
зыхъагъызырхэр отделением

истудентхэм Іангъу къашыгъэ-
хэм республикэм ипашгъэ яІо-
лагъ, ягъомылапхъэхэм, Іангъу
хэр зэрагъэпсыгъэхэм уасэ къа-
фшыгъэ.

АР-м и Лышхъгъэ ылгъгъу-
гъэм зэригъэрэзагъэр, еджа-
пІэм ихъхъоныгъэхэм уащы-
гушгъыныр зэрагъэрэр мэф-
экІ зэхъхэм къызышгъыгъы-
Іэм пстэуи апэу къыхыгъэ-
шыгъ.

— Гъэсэныгъэм, пІуныгъэм
ащ фэдэу шгъуэрафшышгъым,
шгъуи, шгъуи хэлгъу кІалэ-
хэм шгъуэраделажыгъэр афшІ,
лгъэу сэ сшгъэкІэ сышгъу-
фэраз, — къыІуагъ ащ колле-
джым иІофышгъыгъэм закъыфи-
гъаззэ. — Псауныгъэ шгъуиІу
джыри бэрэ шгъуэжъэнгъу, гъэ-
хъагъэхэр шгъуишгъыгъэу, шгъуи-
гушгъыгъэу къыжгъуагъуишгъу
сышгъуфэлгъаІо.

АР-м и Лышхъгъэ и Унашгъо-
кІэ гъэсэныгъэм ялахъышгъу
хашыгъагъэм фэи республикэ
наградэхэр, ирзэныгъэ къыз-
шгъыгъэу тхыгъхэр къызыфа-
гъэшгъагъэхэм ащ ариты-
жыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтэр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Егъэджэн Иофшлэныр шлуагъэ къытэу зэрэзыхащэрэм, ныбжьыкIэхэр шлэныгъэ куу ялэу ыкIи Iэдэб ахэлъэу плугъэнхэм ялахь зэрэхашыхьэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытху тхылъ афагъэшшоагъ:

— **КыкI Тэмарэ Салымчэрые ыпхум**, гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ бюджет учреждениеу «КIэлэцIыкIу творчествэмкIэ Гупчэу Теуцожь районым итыр» зыфиорэм идиректор;

— **Шъхьэлэхъо Сусанэ Алым ыпхум**, гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ бюджет учреждениеу «КIэлэцIыкIу творчествэмкIэ Гупчэу Теуцожь районым итыр» зыфиорэм икIэлэгъадж.

Илэсэбэ хуыгуэу гуетыныгъэ фырялэу Иоф зэрэшлэрэм, IэпIэсэныгъэшхо зэрэхэлъым, къыткIэхуэхэрэ ныбжьыкIэхэм яегъэджэнкIэ ыкIи яплункIэ гъэхъагъэхэр зэрэшлэгъэхэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытху тхылъ афагъэшшоагъ:

— **Ключкина Еленэ Александр ыпхум**, станицэу Куржорскэм и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 12-м» урысыбзэм-рэ литературэмрэкIэ икIэлэгъаджэ;

— **Пэизыгу Эммэ Ахьмэд ыпхум**, Теуцожь районымкIэ къуаджэу Гьобэкъуае и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 6-м» пэублэ классхэмкIэ икIэлэгъаджэ.

Илэсэбэ хуыгуэу шлуагъэ къытэу егъэджэн Иофыр зэригъэцакIэрэм, лIыкIо органхэм яхэбзэ шлагъохэм хэхьоныгъэ зэрафшлэрэм ыкIи колледжыр зызэхашагъэр илэсэ 25-рэ зэрэхурэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытху тамыгъэу «**Закон. Пшэрыл. Цыфыгъ**» зыфиорэр фагъэшшоагъ **Василиади Владимир Георгий ыкIом**, федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетыр» зыфиорэм и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледж идиректор.

IэпIэсэныгъэ ин зилэ Иофшлэхэр республикэм фэгъэхъазырыгъэнхэм илахышхо зэрэхышхьэрэм, студентхэм яегъэджэнкIэ ыкIи яплункIэ гъэхъагъэхэр зэришлэхэрэм, джырэ технологиехэр егъэджэн Иофым дэгъоу зэрэщигъэфедэхэрэм ыкIи колледжыр зызэхашагъэр илэсэ 25-рэ зэрэхурэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытху тхылъ фагъэшшоагъ **гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университетыр» зыфиорэм и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ колледж иколлектив.**

НыбжьыкIэхэм къыхахы

НыбжьыкIэу гурыт еджапIэр къэзыухыхэрэм ащыщыбэхэм, апшгъэрэ еджапIэу зычIэхъаштхэм, ягъашIэ зэрапхышт сэнэхъатым якыхьхэн хылтэ къаштху. Бзэджэшлагъэ зезыхъагъэхэм пшгъэдэкIэж ягъэхъыгъэнымкIэ системэм Иоф шызышIэ зышIоигъохэр мыгъэ къэзыухыхэрэм ахэртмэ психологхэм зэрагъэшлагъ.

Мыекъуапэ, ТэхьутэмькIо ыкIи Теуцожь районхэм ягурыт еджапIэхэр къэзыухырэ кIэлэеджакIохэм яеплгыкIэхэр, шлэныгъэу ялэхэр къызылотыкIырэ тестхэр арагъэшлэгъэх, ащыщэу мы системэм Иоф шызышIэ зышIоигъохэр ащкIэ зэргъашлагъ.

УпчIэ 15-м джэуапэу къаратыжыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, ащ фэдэ шIоигъоныгъэ зилэхэм япроцент 46-р пшгъашгъэх. Мы сэнэхъатыр зышIогъэшлэгъонэу, иIофшлэныплэу къэзытхыгъэ ныбжьыкIэхэм янахыбэм яунагъо шыщхэр ащ шылажгъэу къычIэкIыгъ.

Федеральнэ къулыкIым иIофшлэны зыфэдэм нахыбэу шызыгъэгъуазэхэрэр телевидениерэ Интернетым-рэ. Ныбджэгъухэм, нэIуасэхэм, унагъом шыщхэм яшлуагъэкIэ къэбархэр зышIэхэрэр процент 20 мэхъух. Процент 13-м гъэзетхэмрэ журналхэмрэ къыхахы, радиор къыхъыгъэхэр проценти 3 нахьхурэп.

Анахь дэгъухэр къэнэфагъэх

ИлэситIу хуыгуэу Урысыем шызэхашэ «Страхователь анахь дэгъу» зыфиорэ конкурсыр. ГъэрэкIо шыIэгъэ конкурсым республикэм ибизнес-сообществэ илIыкIо анахь дэгъухэу 15 хагъэунэфыкIыгъагъ ыкIи дипломхэр аратыжыгъагъэх. Страховой тынхэр къэлытэгъэнхэм ыкIи тыгъэнхэм епхыгъэ Иофшлэну агъэцакIэрэм имызакъоу, конкурсым текIоныгъэр къыщыдзыхыгъэхэр гъэнэфэгъэнхэм фэшI социальнэ мэхъанэ зилэ нэмыкI лэныкIохэмкIи яIофшлакIэ уасэ фашыгъагъ. Къызэтынэ-кIыгъэ 2011-рэ илэсэым телытэгъэ конкурсым икIэхуэхэр зэфахысыжхэ зэхъуми а екIоллакIэр агъэфедат.

Тыгуасэ, жьоныгуакIэм и

23-м, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэхэсыгъохэр зыщишIыхэрэ залым рагъэблагъэх, конкурсым текIоныгъэр къыщыдзыхыгъэхэм шафэгушлуагъэх. Урысые Федерацием ПенсиейхэмкIэ ифонд итхъаматэу Антон Дроздовымрэ ПФР-м и Къутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипашэу Къулэ Аскэрбийрэ зыкIэтхэжыгъэхэ дипломхэр Премьер-министрэу Къумпыл Мурат аритыжыгъэх. Конкурсым хэлэжыагъэхэр куп-купэу гошыгъагъэх: нэбгырэ 500-м еху зыIутхэр, нэбгыри 100-м къыщыублагъэу 500-м нэс зыгъэлажыгъэхэр, нэбгыри 100-м шIомыкIэу зыIутхэр ыкIи шъхьэзэкIо предпринимательхэр.

ЯтIонэрэу конкурсым текIоныгъэр къыщыдзыхыгъэхэм ащыщы Сергей Погодиныр зипэшэ ЗАО-у «Картонтарэр», Сергей Гусейновыр зилэ-шъхьэтет ОАО-у «Джэджэ шэ заводыр», ЕмтIыль ЗауркIан зипэшэ ОАО-у «Мыекъопэ машинэшI заводыр», Хъабэху Аскэр зипэшэ ООО-у «Дортранссервисыр» ыкIи шъхьэзэкIо предпринимателэу Константин Деркачевыр. Джащ фэдэу дипломхэр афагъэшшоагъэх Адыгэ къэралыгъо университетым, ОАО-у «Адыгея-Лада» зыфиорэм, шъхьэзэкIо предпринимателэу Бытэ Казбек, ООО-у «МамрыкIом», ООО-у «Красногвардейскэ ДРСУ»-м, ООО-у фирмэу «Мыекъопэ ДРСУ»-м, ООО-у «Юг-проект», шъхьэзэкIо предпринимателэу МэрэтыкIо Азэмат, ООО-у «Дэрмэным». ЗэкIэ ахэм афэгушлуагъэх, тапэкIэ яIофшлэны дэгъоу зэхашэным яцыхэ зэрэтелыр арылауагъ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Яухъазырыныгъэ къагъэлъэгъуагъ

НыбжьыкIэу дзэм къулыкIу щыхыным зыныбжэ екIоллагъэхэм яспартакиадэ тыгуасэ «Адыгеятуристым» ибазэхэм ащыщ шыкIуагъ. Хэгъэгъу зэошхом текIоныгъэр къыщыдзыхыгъэхэм ар афэгъэхыгъагъ. Республикэм ирайонхэм ыкIи икIалэхэм якомандэхэр ащ къекIоллагъэх. Зэнэкъо-къум кIалэхэм язакъоп, пшгъэ-

шгъэжыыхэри хэлэжыагъэх.

Мы Иофтхъабзэм кIэщакIо фэхъугъ ыкIи я 9-у армыгъэ зэхэщэ АР-м физкультурэмрэ спортымрэкIэ и Комитет. Джащ фэдэу спартакиадэм игъэхъазырын къыхэлэжыагъэх АР-м гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерствэ, дзэ комиссариатыр ыкIи ДОСААФ-м и

Адыгэ шъолгъыр къутамэ.

Спартакиадэм ныбжьыкIэхэр дзэм къулыкIу щыхыным фэгъэхъазырыгъэнхэмкIэ шIогъэ ин къызэритырэ, патриотизмагъэм зэрэфигъасэхэрэр икIэ-щакIохэм къыхагъэшгъ, тапэкIи а хабзэр лыагъэкIотэштэу къалуагъ.

Командэхэр щэрыонымкIэ, атлетикэ псынIэмкIэ, футболымкIэ, волейболымкIэ ыкIи пейнтболымкIэ зэнэкъокъугъэх, кIапсэр зэпакъудыгъ, дзэ къулыкIым зэрэфэхъазырыхэри къагъэлъэгъуагъ.

(Тикорр.).

Ом джыри зэрар къыхыгъ

Тыгуасэ Мыекъуапэ ошх-ошгъу зэхэт къыщыгъ, жьыбгъэри ащ хэтжыгъ. Ошгъур чIыплэ-чIыплэу къыхыгъ, зыдэ-щылагъэхэм хэтэрыкIхэр ащигъэфыкIуагъэх, чыгхэм пкIашгъэхэри пхъэшъхъэ-мышъхъэ къекъэгъагIэу апытхэри къащыпиутыгъэх. Ошхым псыр урамхэм атыригъэуцагъэу уащызекIоныр къыныгъ.

Ошхымрэ ошгъумрэ зэрарэу къахыгъэр зыфэдизыр джыри къэшIэгъуай, ау цIыфхэм ялэжыгъэу зытефагъэр зэригъэкIодыгъэр нафэ. Нахь игъэкIотыгъэу Иофхэм язытет зыщыдгъэгъозэнышъ, джыри къыфэдгъэзэжышт.

ХЪУТ Нэфсэт.

Урыс-Кавказ заор зыуцужьыгъэр ильэси 148-рэ зэрэхуьгъэм фэгъэхьыгъэ Шыгъэ-шлэжь мафэр, хабзэ зэрэхуьгъэу, хылушъо шапсыгъэхэм къуаджэу Шэхэкъэи шыхагъэунэфыкыгъэ.

Цыфыбэ зыхэлэжьыгъэ зэхэхэм Адыгэ Хасэм, ныбжьыкълэхэм, чыплэ общественностым ялыкълэхэр къышыгушылагъэх. Нэужым цыфхэм язэхэхьэплэ чыплэу Чыг Да-

Агу къагъэкълэжьыгъэх

хэр (тюльпановое дерево) зыдэщытым дэжь (п. Шэхапэ) къэгъагъэхэр кълэралъхагъэх. Адыгэ лъэпкэ 12-м янэпэплъэу къэгъэгъэ Иэрэмэ 12 хы Шлэцлэм тыратлупшыгъэх.

Шлэжь мафэр апэрэу Топсэ райоными шыхагъэунэфыкыгъ. Къуаджэу Агуй-шап-

сыгъэ и Чылэ Хасэрэ ныбжьыкълэхэмрэ ар агу къызэрэкълэгъэр шапсыгъэ Адыгэ Хасэм хэтхэм ягопагъ. Шыгъэ зэхэхэм чыплэ зыгъэлорышлэжьыплэмрэ общественностымрэ ялыкълэхэр, нахьыжъхэр, динлэжъхэр хэлэжьагъэх. Къызэрэуагъэхэр А. Нэгъаплэм

ыгъэуцугъэ фильмэу «Черкесия. Хымэ чыгу» зыфилорэм зедеплтыгъэх. Хы лушъом кълехи псым къэгъагъэхэр хагъэуагъэх. Нахьыжъхэр къухьэкълэ хым те-хьэхи, Кавказ заом хэллодагъэхэр агу къагъэкълэжьыгъэх, тхэлъэлухэр къафалуагъэх.

НЫБЭ Анзор.

Кавказ заом хэллодагъэхэм афэшъыгъуагъэх

Теуцожь районим игупчэу Пэнэжьыкълэуае Кавказ заор зухыгъэр ильэси 148-рэ зэрэхуьгъэм фэгъэхьыгъэ Шыгъэ-шлэжь мафэр шыхагъэунэфыкыгъ. Жьоныгъуаклэм и 21-м ипчэдэжь сыхьатыр 10-м чылэ пчэгум культурэм и Унэ дэжь адыгэ быракъхэр алыгъэху цыфыбэ къыщызэрэуагъагъ.

Районим инахьыжъхэр, ипашэхэр агэ итхэу, юфышлэ коллективхэр, кълэеджа-кълэхэр, адыгэ шыуашэхэмкълэ гъэкълэрэкълэжь ныбжьыкълэхэр зыхэт колоннэр къоджэ паркым дэхьагъ. Мыщ дэт саугъэтэу Кавказ заом шыфэхыгъэхэм афэгъэхьыгъэм дэжь шылэгъэ шыгъэ-шлэжь зэхэхьэр къызэлэуихыгъ ыкли зэришагъ Пэнэжьыкълэуае чыплэ коим ипашэу Кушъу Аслъан. Апэу Пэнэжьыкълэуае мэщытым илмамэу Хьот Пшы-мэфэ-хьаджэ къеклоллагъэхэм дугъхэ къаригъэхьыгъ.

Ащ ыуж Кушъу Аслъан зынахъ жьалымыгъэ шымылэ лъэпкыгъэкълэод заор 1763-рэ ильэсым къырагъажьы, 1864-рэ ильэсым нэс зы пачьыхьэр теклым, адрэ техьэрэм лыгъэкълэуатэу, Урысыем ипачьыхьытфымэ ильэси 101-рэ урысыдзэр адыгэ лъэпкым къызэрэрагъэзэуагъэр зэхэхьэм къеклоллагъэхэм къафилотагъ. Къызфызтэзэуагъэхэр Алахьталэм къытипэсыгъэ чыплэ дахэр ары. Ащ фэшл, лэклэб къэралхэм къарыкълэху къытхэхьыгъэхэ зеклохэм къызэрэратхыжы-рэмкълэ, зынахъ дахэ, шыкълэ-шлэ, шэн хэбзэ-зеклоклэ шлагъохэм язехьакло, хьакълэхэр зыгъэлэплэрэ, зынахъ лыбланэ къэмыхьыгъэ адыгэ лъэпкыгъэр урысыдзэм ыгъэкълэ-дыгъ. Ащ лэклэ-къоклагъэкълэ дзеклозэ, адыгэ къуаджэхэр ыгъэстыгъэх, цыфхэр ыукыгъэх, ячыгу рифыгъэх, хылушъом екълэрэ гъогухэм аты-

ригъэллэхьагъэх, Стамбул изыщыжышхтхэ къухьэхэм хы лушъом луагъэкълэодагъэх. Ауэ адыгэ лъэпкыгъэу нэбгырэ миллион зыхьыл хьуштыгъэм шыцэу Кавказ заор зухым къэнэжьыгъагъэр мин 50 икълэуагъагъ.

Шыгъэ мафэм фэгъэхьыгъэ зэхэхьэм къышыгушылагъ республикэ Адыгэ Хасэм иисполком хэтэу Мыгу Рэщыдэ. Ащ къызэрилуагъэмкълэ, тичыгуо Тхьэм къыти-тыгъэр тэ тимыгъэу, ежъхэм къафэфэхыгъэу къызышлуагъэшлэзэ, адыгэ лъэпкыгъэр зыгъэклодыгъэхэ урыс генералхэу Ермоловым, Засс, Лазаревым, Бабиц, нэмыкълэхэм ясаугъэтхэр тикъуаджэхэр зыдэщысыгъэхэм ашагъэуцух. Ари рамыгъэкълэу, урыс къащхэр Рязанскэ бгышъхэм, Велико-Вечнэм дэжь, нэмыкълэхэм ашафагъэуцух.

Арэу зэрэщытыгъэ, тилы-хьужъхэу Кавказ заом шыфэхыгъэхэм, тишъафиты-ныгъэ зыпсэ фэзыгъэтлыгъыгъэхэм ясаугъэтхэр бэмэ ащыллэгъухэрэп. Кавказ заом хэллодагъэхэм апае саугъэт зыдэтхэр Адыгъэкълэ, Тэхьутэмькуай, Пэнэжьы-кълэуае нылэп. Улапи къыщызэ-луахыгъ. Зыми тебэнынэу, тезэонэу, дгъэпынэу тыфаеп. Ау шлэжь тилэн фае.

Зэхэхьэм къышыгушылагъ Ехьулэ Пшымафи. Пэнэжьы-кълэуае гурыт еджаплэм икълэ-еджэкло цыкълэхэри Михаил Лермонтовым тиадэгъ лъэпкэ икълэуамакълэхэм афэгъэхьыгъэ иусэхэми къаджагъэх. А гурыт еджаплэм лэшлэгъу шанэм къехьыгъэу адыгабзэр шызыгъэхьыгъэр кълэзэгъаджэу Коцэгъу Нурыет иусэ цыкълэу «Стамбул» зыфилорэми Жакълэмыкълэ Фатимэ къеджагъ.

Икълэухым саугъэтым къэгъагъэхэр кълэралъхагъэх.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сыдигъуи сщыгъупшэхэрэп

Совет хабзэм игъом кълэ-егъаджэхэри тэнэ-тэтэхэри зэгъусэхэу плуныгъэм, гъэсэ-ныгъэм, шлэныгъэм юфышхо дашлэштыгъ, мэхьанэшхо рат-штыгъ. Ары ныбжьыкълэу еджаплэм къычлэклэрэм ина-хьыбэр еджэным пыцагъэу зыкълэщытыгъэр.

Тикълэзэгъаджэхэр!.. Ильэ-сипшым къыкълэуагъэу гъэхэр, тэзыгъэджагъэхэр, ады-гагъэрэ цыфыгъэрэ къытхэ-зылхьагъэхэр ахэр арых. Ильэс пчъагъэрэ Едэпсыкълэу гурыт еджаплэу N 3-м юф шызышлагъэхэу, кълэцылкълэхэм яшлэ-ныгъэ ихэгъэхьон чэщи мафи ямылэу ыуж итыгъэхэм ащы-щых Бэрэджэ Саныет, Хьунэ-го Думалыч, Юрий Зыковыр, Набэко Кималэ, Нэмытлэко Юрэ, Игорь Озеровыр, На-бэко Жорэ, Цуукл Налбыи ыкли нэмыкълэхэри. Шлэклэ сыгу къэкълэжыгъэх мыхэр.

Тиеджаплэ къэзыухыгъэу адыгэ шьолъырым шызылэ-шлэу, алъытэу тилэр макълэп. Чылэм ышлэ дахэкълэ рязыгъэ-луагъэу, лъэныкълэу зэфышъаф-хэмкълэ цлэрыло хьугъэхэу Шэ-уджэн Асхьад, Бэрэтэрэ Хьамид, Пэнэшъу Сэфэр, Мамый Сталик, Хэкужэ Махьмуд, Цыкълэ Казбек, Мамый Каз-бек, Хьокло Заур, Пэнэшъу Хьамзэт, ахэм анэмыкълэхэри. Мыхэм гъэхьагъэу ашлэгъэхэр апэрэмкълэ зышлушлагъэр кълэ-егъаджэу езыгъэджагъэхэр ары.

Сикълэзэгъаджэхэм ащыцэу сэ анахьэу зигугъу къэсшымэ сшлэиогъэр Хьунэго Думалыч. Непэ фэдэу къэсшлэжьы 1986-рэ ильэсым еджаплэр къызытыухыгъэр ильэс 30 зэ-

рэхуьгъэр зэрэхэдгъэунэфы-кыгъагъэр. Кълэзэгъаджэу шьхьадж къыщэщтыр зэфэдго-щыгъ. Сэ Думалычрэ Кимал-рэ салыкълэуагъэу кыстефагъ.

Думалыч ащыгъэм Джам-бэчы дэсыгъ, ядэжь сызыло-хьэм, ишъхьэгъусэу Гошсымэ нэгъушлэу къыспэгъокыгъ, унэм сыришагъ. Сызыгъэгумэклэ-рэр зыфэсэлэуэ ужым, Думалыч унэ кълэбым чыгъэу рахыкы-гъэм къутамэхэр гуиупклэу дэ-тыгъэти, къеджэжыгъ. Унэм къызехьажыгъэм лъэшэу къыс-щыгушлэуагъэу, лэплэ зэтшэ-кыгъ. Адыгъэкълэ сшэмэ зэрэ-сшлэиогъэр зесэлэм, зи къы-мылоу адрэ унэм члахьы тлэклэу къэтыгъэу сызэрыс унэм къы-хьажыгъ.

— Мурат, чыжэу укыкълэу укълэуагъ, кын къысфэхьуми, сыздапшэрэм сыкълэклэшт, — къылуагъ ащ. Сэ сшлэщтыгъ ар зэрэсымаджэр, тло инсулыт къе-уагъэу шытыгъ, ащ сытешы-ныхьэщтыгъ. Зыкыгъэхьазы-ри машинэм тыкытлысхьагъ. — Олахьэ, Мурат, укълэуагъ сшлагъэмэ непэ сшлэфхэр къес-хьыжэныгъэхэп, тлэклэу зызгэ-псэфыныгъ, — чылэм тыкы-дэклэзэ ащ къылуагъ. Джащ дэжым сэри тлэклэу сыкълэ-штагъ, сыгу зэрымыры къы-шлыгъ, ау къызхэзгъэщыгъэп.

Хьатикълэуае тыкызэсым, къоджэдэххэм Набэко Кимал иунэ къытагъэлэжъуи тылу-хьагъ. Ар унэм изакълэу исэу къычлэклэуагъ, ишъхьэгъусэу Нюри тыригъэджагъэу шы-тыгъэти зэрымасыр лъэшэу тыгу къеуагъ. Ари зэлукълэу къедгъэблагъэ тшлэиугъагъ.

Адыгъэкълэу тыкызэсыфэ гукълэжыгъ гушылэным ахэр

хильэсагъэх, гушылэхэмэ, зэрэгъэхьыгъэу уахьтэр зэрэклэуа-гъэр къамышлэу тыкълэсыгъ.

Пчыхьэзэхьагъэм бэ къекло-лэгъагъэр, чэфэу, гуфэбэныгъэ тхэлъэу уахьтэр дгъэклэуагъ, гушылэ дахэхэр къалуагъэх.

Ятлонэрэ мафэм тызэрэуагъойи тикълэзэгъаджэу гъой-шаехэу юбилей пчыхьэзэхьагъэм къэ-мыкълэуагъэхэм адэжь зэд-гъэлэжъуагъэу тыкълэуагъ. Дума-лычрэ Кималрэ тикуп къагъэ-дахэу, къагъэбаеу къытхэты-гъэх.

Игъо къызэсым тыхьакълэхэр къэсшэжыгъэх. Набэкоуагъ адэжь тыкызылэхьэм, Нюри исэу къычлэклэуагъ, унэм тимы-хьэу къытшлэуагъэп. Тлэклэу тыщысыгъэу Кимал къелъэ-лугъ яклэлашъхьэм фэдэу ордэ Думалыч къылонэу. Бэрэ зэри-мыгъэлэжъуагъэу ежъ-ежыгъэрэ лэклэ столым теомэ, мэкълэуагъ зыфишлэжыгъэу ордэ дахэр къыхидзагъ. Сэ ар лъэшэу згъэшлэгуагъэ, егъаши сшлэ-ныгъэп ащ фэдэу дахэу ордэуагъэу. Иорэдкълэуагъэу сы-гу кынэжыгъ, бэри игугъу сэшлэжыгъ. Думалыч ядэжь тыкызылэхьажыгъэм, Гошсымэ унэм тыкыыригъэблэжъагъ, зэрэгумэклэуагъэр къылуагъ. Ау Думалыч зи имылажыгъэм фэдэу, зэлукълэу шилэжъуагъэм, зэрэчэ-фыгъэм узыр шагъэгъушпа-гъэу шытыгъ.

Хьунэго Думалыч псаугъэ-мэ, ыныбжэ ильэс 90-рэ хьу-щтыгъэ. Непэрэ мафэм Дума-лычи Кимали къытхэмытыжъ-хэми, ягугъу дахэкълэ тэшлэ, тшыгъупшэхэрэп ыкли тыщэ-лэфэ тыгу икълэшхэп.

ЦЫКЪИ Мурат.
Юфшлэным иветеран.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Уплъэкълъытэкъл палатэ 2011-рэ илъэсым лoфэу ышлэгъэм иотчет ыкъл Адыгэ Республикэм и Уплъэкълъытэкъл палатэ илофшэн зэхэцэгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыфитлупщыгъэ мылькур 2011-рэ илъэсым зэригъэфедагъэм иотчет яхылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
унашъо ешты:

1. Адыгэ Республикэм и УплъэкӀу-лътэкӀо палатэ 2011-рэ илъэсым юфӀу ышлагӀэм иотчет ыкӀи Адыгэ Республикэм и УплъэкӀу-лътэкӀо палатэ иЮфшӀэн зэхэщэгъэным пас Адыгэ Республикэм иреспубликэн кӀ бюджет къыфитупшыгӀэ мылъкур 2011-рэ илъэ-

СЫМ ЗЭРИГЭФЕДАГЪЭМ ИОТЧЕТ ХЪУНКІЭ ЛЬЫТЭГЪЭНЭУ.

2. Адыгэ Республикэм и УпльэкУ-лътэкЮ палатэ упльэкУ ЮфшIэнэу зэхышэгъагъэхэм кьагъэлъэгъуагъэхэр зэригъэфедэштхэ шIыкIэм хэлпгъэнэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет игъоу фэльэгъугъэнэу.

3. Мы унашъор ыкИи Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-
лътэти палатэ 2011-рэ илъэсым Iоф зэришагъэм

ехыылэгъэ отчетыр республикэ гъэзетхэм къыхягъэу-
тыгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэ игуадзэу ИЭЩЭ Мухьамэд**

кб. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 21-рэ, 2012-рэ илъэс
N 285-ГС

**Адыгэ Республикэм и УплъэкІу-лътэкІо палатэ 2011-рэ ильэсым Іоф зэришІагъэм
ыкІи уплъэкІун Іофыгъохэм къагъэльэгъуагъэхэм яхьылІэгъэ**

ИИЛЬЭС ОТЧЕТ

Адыгэ Республикэм и Уплъэкълъытэкълэ палатэ 2011-рэ илъэсэм Юф зришлагъэм, уплъэкълэ ыкли эксперт-аналитическэ Юфшлэнэу ыгъэцоклагъэхэм яхьыллэгъэ мы илъэс отчетыр Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Уплъэкълъытэкълэ палатэ ехьыллагъэ» зыфилоу 2002-рэ илъэсэм бадзэогуэм и 26-м номерэу 81-рэ зытэтэу аштагъэм ия 14-рэ статья тегъэпсыкылгъэу гъэхъабыргъэ.

1.3эхэубытэгъэ къэбархэр

Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ (ыужкIэ ПалатэкIэ теджэшт) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэхичэрэ, ыIэ иль ыкIи ренэу Iоф зышIэрэ къэралыгъо финанс уплъэкIу оргэнэу цыт. Палатэр юридическэ лицэу гъэпсыгъэ ыкIи Адыгэ Республикэм и Конституцие, Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием исубъетхэм ыкIи муниципальнэ образованийхэм аяулъэкIу-лътэкIо оргэнэм азэхэцакIэ ыкIи ахэм яIофшIэн иобщэ принципхэм яхьыллагъ» зыфиIоу номерэу 6-ФЗ зытэгъу 2011-рэ ильэсэм мзэем и 7-м къыдэкIыгъэм, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ ехьыллагъ» зыфиIоу номерэу 81-рэ зытэгъу 2002-рэ ильэсэм бэдзэгъум и 26-м къыдэкIыгъэм, Урысые Федерацием ыкIи Адыгэ Республикэм нэмыкI язаконхэмрэ янорматив актхэмрэ атэгъэпсыкIыгъэу иIофшIэн зэхэцэ.

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ ехьыллагъ» зыфиIорэм иредакциякIэ (Адыгэ Республикэм и Законэу номерэу 29-рэ зытэтэу 2011-рэ илъэсым шышъхьэIум и 8-м аштэгъом тегъэпсыкIыгъэу) Адыгэ Республикэм и законодательствэу Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и субъектхэм ыкIи муниципальнэ образованиехэм яуплъэкIу-лъытэкIо органхэм язэхэшакIэ ыкIи ахэм ялофшIэн иобчэ принципхэм яхьыллагъ» зыфиIоу номерэу 6-ФЗ зытэтэу 2011-рэ илъэсым мзэае и 7-м къыдэкIыгъэм диштэу агъэпсыжьыгъэм 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 1-м кIуачIэ иIэ хугтэ. Адыгэ Республикэм и Закон иположениехэм атегъэпсыкIыгъэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 26-м номерэу 158-ГС зытэтэу ышIыгъэ унашъомкIэ Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ иштат нэгырэ 19-у ыгъэнэфагъ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 14-м номерэу 203-ГС ыкIи номерэу 204-ГС зытетыхэ унашъохэу ышIыгъэхэмкIэ Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ иаудитор IэнатIэхэм илъэси 5 пIалъэ яIэу нэгырытIу алуигъэхьагъ.

Палатэм ухазырыныгээ дэгъу зиӀэ специалистхэм юф шашӀэ, процент 94-м ӀнатӀуу зыӀутхэм атегъэпсыкыгээ апшгээр гъэсэнныгээ яӀ, зы специалист фэшкыкӀэ гъэпсыгээ гурыт гъэсэнныгээ иӀ. Палатэм итхьаматэ экономикэ шӀэныгъэхэмкӀэ кандидат, доцент. ӀнатӀуу зэрэхьэрэ тегъэпсыкыгээ опыт дэгъу зэкӀэм яӀ.

2011-рэ ильэсым Палатэм иЮфшIэн зэхэсэгъагь Адыгь Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 8-м номеру 1585-ГС зытетэу ыштэгъэ унашъо «Адыгь Республикэм и УплъэкIу-лытгъэкIо палатэ 2011-рэ ильэсым Юф зэришIэ-цтым иплан ехьыллагь» зыфиорэмкIэ ыухэсыгъэ планым тетэу.

2011-рэ ильгэсым Палатэм илофшэн зехишэцтыг лъэ-
псэ шъхьалэу щыт законностыг, зытетым тетэу къэгъэ-
лъэгъогъэныр, шуагъэ къегъэтыгъэныр, шъхьафитныгъ
ыкIи нэфэIон зыфэпIощт принципхэм атегъэпсыкIыгъэу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм къатыгъэ предложениехэр, ыужкӀэ зэхьыкӀынгъуэ фашизмжыгъэхэр къыдалытэхэзэ, Палатэм 2011-рӀэ илъэсымкӀэ ипланэу зэхыгъэуцагъэм Палатэм илъэс кӀэс зрихьэрэ Иофгыбохэм ягъусэу уплъыкӀу Иофгыбо 15 къыдылытхэтыгъ.

Отчет палатэм кыккоццү уптэккүн Юфымкэ объект 64-м альылэсызэ, Палатэм уптэккү Юфыгъо 16 зэхищэгъаг, ахэм ягъусуу норматив правовой актхэм япроцент 31-рэ экспертэз ышлыг. Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхакъушынэ Аслъан пшэрэрыльзэу кыафшыгыгъэм тегъэпсыкыгыгъэу планым хэмытыгъэ зы уптэккү ЮфшIэн Палатэм ыгъэцэклагъ. Палатэм 2011-рэ ильэсым тельтыгъэ планзу кыфагъэуцугъэр зэрэпсауу ыгъэцэклагъ.

I. УплъэкIу-ревизионнэ IофшIэныр

Уплэагу юфыгыохэр зэрахьэхээ, зэлаэмкн сомэ
миллиарди 2-рэ миллион 982,6-рэ зэрагыэфедэгэ шы-

Клэр ауулзкыгу, ащ шыщзу сомэ 1 миллиардрэ миллион 701,6-р Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкыгыэ мылькы; сомэ миллиони 163,3-р чыплэ бюджетхэм ябюджетхэм ямылькы; сомэ 1 миллиардрэ миллион 99-р ОМС-м ибюджет имылькы; сомэ миллион 18,7-р нэмык кэккылапхэм кыхэкыгыэ мылькы.

Отчетыры зыгальгытэгэ ильэсэм уулэккүю Юшһэнэу Палагам зэшһууһыгэхэм законхэр аукобохэзэ сомэ миллион 221,1-р агьфедагыэу кьащахагыэщыгы. Ар эккэ милликкю ауулэккүгүэм ипроценти 7,4-р мэху. Ылпэр ильэсэм законхэр аукобохэзэ бюджет милликкю агьфедагыэр эккэ ауулэккүгэ милликкүм ипроценти 10,2-р хуштыгыгэ.

Илъэсым кыкӀоцӀ Палатэм зэхичӀгъэ уплӀэкӀу Иофы-
гъохэм зытемылытагъэхэм аплӀуагъэхьагъэу ыкӀи зи-
фӀэшгошэ бюджетхэмрэ бюджетым хэмыхьэрэ фонди-
хэмрэ ахэлъхьажьыгъыгъ фаеу сомэ миллион 22-рэ мин
89,7-рэ кыяхагъэсгъ.

Ащ нэмыкIуэ, бюджет законодательствэр аукьозэ агъ-
федагъуэ, ау зифэшшошэ бюджетхэмрэ бюджетым хэмь-
хьэрэ фондхэмрэ ахагъэхьажьынIуэ шымыгъуэ кыяхагъэ-
шыгъэр сомэ миллиони 199-рэ мини 8-рэ, ащ шыщыуэ:
— къралыгъом пае шэфэгъэным, IофшIэнхэр, фэIо-
фашIэхэр ягъэгъэцIкIэгъэнхэм фэшI зэзэгъыныгъэхэр
адашIыхэ зэхьым шапхъэхэр аукьохэзэ агъэфедагъэр
сомэ миллион 18-рэ мин 972,2-рэ;

— аупльэктугъэ предприятиеер, организациеер, учреждениеер фитынгъэ имыгъу (тэрэзгъу емыгунпысэхэгъу) зэрээкълэгъам кыхэкългъу, зэрару (члэнагъу) ашылгъэер ыкъл зифэшшошэ бюджетхэмрэ бюджетым хэмыхьэрэ фондхэмрэ ахалъхажынгу шымыгъу агъэфедэгъэр сомэ миллиони 4-рэ мин 802,8-рэ;

— зифэшшоэ норматив шапхъэхэм агъэнэфэрэ сомэ пчъагъэм е къэлъытэнхэм ящыкIэгъэштэу агъэнафэрэм шлокIэу агъэфедагъэр сомэ миллиони 3-рэ мини 186,8-рэ;

— шлогъ икъу кымытэу агъэфедагъэр сомэ миллион 28-рэ мин 972.2-рэ;

— Адыгэ Республикæ иреспубликæ бюджетрæ чыпIæ бюджетхæмрæ аIæкIæхъан фæегъæ, ау аIумыкIæгъæ мылгъоу къыхагъæшыгъæр сомæ миллиони 4-рæ мин 581-рæ;

— бюджет классификациер аукьозэ кьагъэльэгъогъэ
мылькүр сомэ мин 968.8-рз:

— бухгалтер учетым кышагъэлыгъогъэ пчъагъэхэм-
рэ бухгалтер отчетым кышагъэлыгъогъэ пчъагъэхэмрэ
зэрээтэкыхэрэр (зэрэмытэрэхэр), хызмэттеханым
епкыгъэ Иофыгъохэр учетым кызэрэцамыгъэлыгъуагъэм
ыпкы кыкIуэ бухгалтер учетымрэ бухгалтер отчетымрэ
зэрээтэкыхэрэр сомэ миллион 11-рэ мин 553,1-рэ;

— бюджет законодательством ыкI бухгалтер учетым шIэгъэн фаеу агъэнэфэрэ нэмыкI шагхъэхэр ауктохэзэ агъэфедэгъэу кыхагъэщыгъэр сомэ миллиони 125-рэ мин 963,9-рэ.

Палатэм ышлыгыгэ уплэкүнхэмклэ шапхэхэр ауко-хээз агъэфедатгэу кыыхигээншыгыгэ ыкн Адыгэ Республикэм иресубликэз бюджет хальхыажьын фаеу шытыгыгэ сомэ миллион 22-рэ мин 89,7-м шыщэу хальхыажьыгэр сомэ 1 миллионрэ мин 532,6-пр.

Бюджетым ильэгэпэ зэфэшхьафхэм мылькур ахаль-
хьяжыгыгэп кыкIэлъыкIорэ тельхьапIэхэм апкь кыкIлэу:

— Чыфэу кылихыгэм техорэ процентхэм ашыц
лах тыжыгыгэным фэшл ООО-у «Время» зыфилорэм
фатлупшыгыгэз бюджет мылыкоу сомэ миллион 14-рэ
мин 469,6-рэ хуэрэр ыкйи зытемылытагыгэхэм апэлуи-
гэхыгагэр бюджетны халыхыжыгыгэп документхэр
ФСБ-м и Гэолорышланпу Адыгэ Республикэм шыцэм
2011-рэ ильэсым мэлылыфэгыум и 13-м зэралихыгэхэм
ыкйи Адыгэ Республикэм мэкыу-мэщымккэ и Министе-
рствэ кызэрэримыгыжыгыгэхэм кыхэккэу (Адыгэ Рес-
публикэм мэкыу-мэщымккэ и Министрствэ 2012-рэ
ильэсым шыцэ мазэм и 27-м номеру 191-рэ зытет
письмэу кытфигэхыгыгэм кышчело);

— МО-у «Адыгэкьалэ» иадминистрацияе ошхьыпсыр зэрэдагыччырэ канализациеи итгэпсын пэлухьыгэ сомэ миллиони 5-рэ мин 907,5-р аритыгэ 2007-рэ ильэсым бэдзеогьум и 21-м номеру 185-ФЗ зытетзу кьыдэкьыгэ Федеральнэ законзу «Унэ-коммунальнэ хьызмэтын реформэхэр шышыгыгнэхмклэ адегэгэным ифонд ехылагэ» зыфилорэр ыукозэ ыкли подрядчикзу ООО-у «Агнус» зыфилорэм ыгьэцэклэгэ Иофшлэхэм яактуэ квартирабзу зэхэт унэхэр капиталыным гьэцэклэгьыгнэхэм телытыгэ КС-м мылкьур кьышигэлэгьагэ.

Ошхыпсыр зэрэдагъэчъырэ канализацием ишӀын пӀуэхашт мылькур муниципальнӀ бюджетым зифӀэшъошӀ истатяу «Благоустройство» зыфиорӀэм кышчыдалыгъ-э-э афатӀупӀын фыгъгъ. Ау зыцӀӀ кӀелогъгъ мылькур а статям кышчыдалыгътӀэн зерамылькӀыштым кыхъкӀӀу, администрацием ахъшӀр бюджетым хилъхъажьын ылъз-кӀырӀп. Ошхыпсыр зэрэдагъэчъырэ канализацие шымы-лӀу ЖКХ-м шыклорӀэ реформӀэм атегъэпсыкыгъуу унӀ чыӀунэхэм псыр ачӀмьуоу бгъӀпсынӀым (Адыгъ Рес-публикӀэм псӀолӀэшӀынымкӀӀ, транспортымкӀӀ, ун-коммунальнӀ ыкӀи гъогу хъызмӀтхӀмкӀӀ и Министер-ствӀ 2011-рӀ ылтӀсынӀым тыгъӀгъызӀэм и 12-м номеруу 10-2686-рӀ зытӀ псымӀу кыгъзхъыгъгъэм кышчелӀ) уф-жъынӀы пӀ мӀхъанӀ ылагъӀп.

Палатэм зэхишцэрэ ушлэк!унхэм яхьыл!эгэз отчет-хэу хэукьоньгэу ашлэгэхэр ыкли ахьшэ агэфедагэхэр зыфедизыр, законхэу аукьуагэхэр зыфэдэхэр кизыло-тыкыдыр Палатэм ибюллентехэм кьыхауых, аш!эным фэш! Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Ха-сэм, Адыгэ Республикэм и Премьер-министр афагэ-хьых, Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Ха-сэм исайт кьырагяхэх.

Палатэм Иошһэньыр зыригъэжыагъэм кышыублагъэу илъэс кзэс уплъэкӀунхэу ышӀыхэрэм кыагъэлабгъохэрэр, Кзэралыгъэ Советым — Хасэм Палатэм пшӀэр-рылъэу кыфигъэуцухэрэм атэгъу норматив правовой актхэу зыхэплъэштхэр экспертизэ зришӀыхэрэм кӀэхуу афэхьухэрэр зэхэпфынхэ хьумэ, зэфэхьысыжьыу пшӀын плъэкӀыштыр зы: бюджет дисциплинэмрэ бюджет Иошһэньыр зэрзэхэшагъэмрэ илъэс кзэс тируспублик-кэ нахь шыгъэпытэгъэхэ мэхьу.

Гушылм пae, региональнэ финансхэм ягьэлорышлэн идэггүгьэ уасэ фэшлэггэньмклэ Урысы Федерацием финансхэмклэ и Министерствэ 2009-рэ ильэсын клэух зэфэхьсыкжэу ышлэггэхэм атетэу Адыгэ Республикэм ибюджет юфшлэн я II-рэ степенэ кыфагьэуцугьагьэм, 2011-рэ ильэсын клэухэу фэхьгүгэхэм атетэу а I-рэ степенэ кыфагьэшьюшагь.

1. ШОКI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ Адыгэ республикэ фондм финанс-хызмэтиэм ехыылгэгэ илофшIэн шыщ пIалгэу а фондм 2009-рэ ильэсэм ищыл мазэ и 1-м кышчыублагэу тыггэгэазм и 31-м нэсырэм медицинэ страховой организациехэм, медицинэ учреджениехэм, гражданхэм Iэпылэгэу аратыгэм фэшI шОКI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ страховатэ ашIыггэ цIыфхэм алае фондм мылгку афитIупшыггэ фэдэу (Урысые Федерацием шынггончэнымкIэ и Федеральнэ кьулыкьу и ГьэlorишIаплэу Адыгэ Республикэм цыIэм иписьмэу номерэу 7685-рэ зытетгэ 2010-рэ ильэсым шэкIоггум и 18-м кыггэхыггэм голы списокэм теггэонсыкыггэу) кыбээрэггэлггэуаггэм ехыылгэгэ уплэкIунэу планым хэмьытыггэу аггэцкIаггэм кыггэлггэуаггэхэр.

Уплъэкунур зэхэцэгъагь Адыгь Республикэм и Президент 2010-рэ илъэсэм шэклогъум и 23-м пшъэрылъэу къытфишыгъэм тегъэпсыкыгъэу. 2010-рэ илъэсэм ыкӀэхэм рагъажыи, 2011-рэ илъэсэм уплъэкунур аухыгъ.

УФ-м и УФСБ-у Адыгэ Республикэм шыIэм 2010-рэ илгъэсым шэклогъум и 18-м номеру 7685-рэ зытэгъу кыбгъэхьыгъэ писъмэм голъ списокэм ЗАО-у МСК-у «Солидарность для жизни» зыфиорэм страховах шашыгъэхэу ядунай зыхьожьыгъэ фэдэу кыгъэлъэгъогъэ нэгъырэ 2520-у хэтэгъэм ОМС-м тегъэпсыкыгъэу мылгъу апэлуагъахьэштгъэ. Палатэр кIэшако фэхъун, Спесикэм хэтэгъэхэу зидунай зыхьожьыгъэхэу кыгъэлъэгъогъэ граждандхэр УФСБ-р ялэпылэгъоу аулгъэкIужьыгъэх.

Спискэм хэтыгъэ граждanhэр ЗАГС-м и Гъэорышлaплэу Адыгэ Республикэм щылэм IэкIэлъ пчъагъэхэм атэтэу зауплъэкIужэхэм зэрагъэуэфыгъэмкIэ, нэбгырэ 36-р зидунай зыхъожыгъэхэм яспискэ хэтыгъэхэп, граждaн 39-м ядунай захъожыгъэ дaтэхэу къагъэлъэгъагъэхэр зэтэфэжыштыгъэхэп.

Зигугъу къэгъшгъгъ къэбарым шыпкъапгъу илэр ауплъэкгъуэ зэрагъуэнэфыгъэмклэ, Спискэм хэтэгъгъ граждан 2520-м шыщгъу Адыгъ Республикэм шыгъэхэщэгъгъ ОМС-м страхогъы шыгъгъгъу и ЗАО-у МСК-у «Солидарность для жизни» зыфилорэм ядунай захъжыгъгъ уж страхогъы шашыгъгъгъу и Своднэ регистр-э нэгъгъгъ 2443-рэ хэтэгъгъ.

Спискэм хэтыгэхэу, ау ОМС-к1э страховатъ аш1ыгэхэу Своднэ регистрэхэм нэбгырэ 77-рэ ахэмтэу кыч1эк1ыгъ. Страховатъ аш1ыгэхэхэм я Спиксэ ик1у ахэр

Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэтэкIо палатэ 2011-рэ ильэсым Iоф зэришIагъэм ыкIи уплъэкIун Iофыгъохэм къагъэлыгъуагъэхэм яхьылIэгъэ

ИИЛЬЭС ОТЧЕТ

хэтхагъэхэмэ аIуи зауплъэкIум, пчъагъэхэр зэрэзетекIы-хэрэм мыш фэдэ телъхьапIэхэр яIэу агъэунэфыгъ: ядунай зэрэхожьыгъэм кыыхэкIэу страховать ашыгъэгъэ нэбгырэ 66-рэ Своднэ регистрэхэм ахагъэкIыжыгъ; альэ-кыуацIэхэр, ацIэхэр, ятацIэхэр зэрэзетемыфэхэрэм кы-хэкIэу, страховать ашыгъэ нэбгыри 8-р зыщышхэр агъэ-унэфын альэкIыгъэп; 2009-рэ ильэсым итыгъэгъазэ зи-дунай зыхожьыгъэ нэбгыри 3-р электроннэ шIыкIэм тетэу цыфхэм апыл къэбархэр агъэхьазырыхэ зэхьум хэукъоныгъэу хэхьухьагъэм ыпкь кыкIэу (страховать ашыгъэгъэ Iоф зымышIэштыгъэ нэбгыритIу яполис-хэм кIуачIэ яIэжыгъэп IофшIэным зэрэIукIыжыгъа-гъэхэм фэшI, 1 полисер икIэрыкIэу атхыжыгъагъ) списокэм хэтыгъэхэп.

ОМС-м тетэу страховать ашыгъагъэхэу Своднэ регистрэхэм ахэтыгъэхэ нэбгырэ 2443-м 2009-рэ ильэсым ядунай захьожь уж страхованием тегъэпсыкIыгъэу мыш-коу сомэ миллиони 2-рэ мин 703,6-рэ апэIуагъэхьагъ.

ОМС-м тетэу страховать ашыгъэхэм я Своднэ регистрэ зидунай зыхожьыгъэхэр зэрэхэтыгъэхэм кы-хэкIэу, формэу № 8-м тетэу «ШIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ страховать ашыгъэ граждanhэм япчъа-гъэ ехьылIэгъэ къэбархэр» зыфиIорэ статистическэ от-четым кышцагъэлэгъогъэ пчъагъэр нэбгырэ 2419-кIэ мытэрэзэу тхыгъэу кычIэкIыгъ.

ЗАО-у МСК-у «Солидарность для жизни» зыфиIорэм зэпекIохэзэ дашыгъэ уплъэкIуным мырэуштэу кыгъэ-лыгъуагъ:

Урысые Федерацием и Минфин 2000-рэ ильэсым чъэ-пыогъум и 31-м номерэу 94н зытетэу кыдыгъэкIыгъэ унашъоу «Организацием ифинанс-хьызмэтзехъэн IофшIэн ибухгалтер учет иплан исчетхэр ыкIи ахэр гъэфедэгъэнхэмкIэ инструкциер ухэсыгъэнхэм ехьы-лагъ» зыфиIорэмкIэ план счетхэр гъэфедэгъэнхэм ин-струкциеу ыухэсыгъэм ыгъэнэфэрэ шапхъэхэр ауко-хэзэ, зыцагъэтылгыыхэр чыпIэхэм япхыгъэу полисхэм якъегъэкIокIыи ехьылIэгъэ аналитическэ учетыр агъэца-кIэштыгъэп.

Спискэу къагъэлыгъуагъэм хэт гражданхэр зылIэгъэ-хэ мафэхэмрэ ЗАО-у МСК-у «Солидарность для жизни» зыфиIорэм шIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ полисхэр кызаритыгъэхэ мафэхэмрэ язэгъэпшэн кызэ-ригъэлыгъуагъэмкIэ, зылIэгъэхэ мафэхэм ауж шIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ полисхэр гъогогъу 202-рэ кыратхыкIыгъэу кыхагъэщыгъ.

Зэгъэпшэгъэнхэм фэшI дгъэлыгъогъэ Списокэм по-лисхэр кызыратхыкIыгъэхэ датэхэу иIэхэр медицинэ учреждениехэм счетхэу къагъэлыгъуагъэхэр зыхатхэ-гъэхэ Регистрэм идатэхэм атефэх, ау страховать ашыгъэ гражданхэм полисхэр заратыгъэхэ датэхэу Регистрэм кыгъэлыгъагъорэмрэ Адыгэ Республикэм имуниципальнэ образованиехэм япунктхэу полисхэр зыцаратыгъэхэм яхьылIэгъэ ведомостхэмрэ адистэхэрэп. УплъэкIугъэ-ным фэшI ятхьылIэгъэ Спискэм хэтыгъэ граждан 86-мкIэ джащ фэдэу шытыгъ. Ахэм ащышхэу нэбгырэ 24-м полисер заратыгъэ мафэм нахэ пасэу медицинэ фэIо-фашIэхэу афагъэцэкIагъэхэм ауасэ тыгъэным ехьылIэгъэ четхэр кыратхыкIыгъагъэх.

ЗАО-у МСК-у «Солидарность для жизни» зыфиIорэм страховать ашыгъэ гражданхэм я Регистрэ зещэгъэ-ным ишIыкIэу шагъэфедэрэм страховать ашыгъэ граж-данхэм ядунай зэрэхожьыгъэр регистрэм псынIагъэу хэгъэуожьыгъэным иамалхэр кытыштыгъэп. Ащ ыпкь кыкIэу Адыгэ Республикэм иIэзэпIэ учреждениехэм къащIэзагъэхэ фэдэу къагъэлыгъогъэ цыфхэм апае Iэ-запкIэу кыратхыкIыгъэ сомэ мин 85-рэ ЗАО-у МСК-у «Солидарность для жизни» зыфиIорэм аритыгъ, меди-цинэ фэIо-фашIэхэр зэлэхэ уж афагъэцэкIагъэхэу арыг-хэгъэ датэхэм къагъэлыгъоштыгъэ нахэ мышIэми. Бюд-жет кодексым ия 147-рэ статья, 1999-рэ ильэсым бэ-дзэогъум и 16-м номерэу 165-ФЗ зытетэу кыдэкIыгъэ Федеральнэ законэу «ШIокI зимыIэ социальнэ страхо-ванием ылапсэхэм яхьылIагъ» (2009-рэ ильэсым бэ-дзэогъум и 24-м зэрэкатхыкIыжыгъэм тегъэпсыкIыгъэу) зыфиIорэм ия 19-рэ статья ыкIи 1991-рэ ильэсым мэ-кьюогъум и 28-м номерэу 1499-1 зытетэу кыдэкIыгъэ Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием играждан-хэм ямедицинэ страхование ехьылIагъ» (2009-рэ ильэ-сым бэдзэогъум и 24-м зэрэкатхыкIыжыгъэм тегъэ-псыкIыгъэу) зыфиIорэм ия 15-рэ статья аукохэзэ, шIокI зимыIэ медицинэ страхованием имылъкоу сомэ мин 85-рэ зытемылгытагъэхэм апэIуагъэхьагъ.

II. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ Республикэ програм-мэу «Мэкъумэщ хьызмэтым хэхьоныгъэ егъэшIы-гъэныр ыкIи мэкъумэщ продукциемкIэ, сырьемкIэ ыкIи гьомылапхэхэмкIэ бэдэршIыпIэхэр гъэIо-рышIэгъэнхэр» зыфиIоу 2008 — 2012-рэ ильэсхэм ателъытагъэм хэхьоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм фэшI Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыгъэ-кIыгъэ мылкъур 2010-рэ ильэсым зытелъытагъэм апэIуагъэхьэзэ шIуагъэ кыгъэу (мы уплъэкIуныр телъытэгъагъ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ ильэсым гъэтхэпэм и 24-м номе-рзу 52-рэ зытетэу ышIыгъэ унашъоу «Адыгэ Респуб-ликэм иагпромышленнэ комплекс кьэралыгъэу IэпыIэгъу етыгъэным фэшI республикэ бюджетым кыгъэхьырэ мылкъур 2009 — 2011-рэ ильэсхэм зэ-раратышт шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIорэм ыгъэ-

нэфэрэ шапхъэхэр зэрагъэцэкIэжыыхэрэ уплъэкIу-гъэныр ары) Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ зэригъэфедагъэм иуплъэкIун кы-гъэлыгъуагъэхэр

УплъэкIуным кыгъэлыгъуагъэ зытемылгытагъэхэм апэIуагъэхьэзэ бюджет мылкъоу сомэ миллион 15-рэ мин 149,7-рэ агъэфедагъэу ыкIи Урысые Федераци-ем и Бюджет кодекс ия 289-рэ статья зэригъэнафэрэм тетэу къаыхьыжыгъэн фаеу, ащ шыщэу:

1. ИльэситIум кышчыублагъэу пшIым нэс пIалъэ зилэ инвестиционнэ чыфэхэу къаIахыгъэхэм япроцент тега-хьохэм апэIуагъэхьагъэм шыщ Iахэ мэкъумэщ товар-кыдэгъэкIаIохэм субсидиеу зэраратыгъэм иуплъэкIун кыгъэлыгъуагъ:

1.1. Урысые Федерацием и Правительствэ 2009-рэ ильэсым мэзаем и 4-м номерэу 90-рэ зытетэу кыдыгъэ-кIыгъэ унашъоу «Урысые чыфэт организациехэм къа-Iахыгъэ чыфэхэм ыкIи мэкъумэщ чыфэт потребитель-скэ кооперативхэм къаIахыгъэ займэхэм атехьорэ про-центхэр тыжыгъэнхэмкIэ хьарджэу ашыгъэм шыщ Iахэ ятыжыгъэным фэшI федеральнэ бюджетым кыгъэхьырэ мылкъур Урысые Федерацием исубъектхэм ябюджет-хэм аратырэ субсидиехэр зэрарырауащэхэрэм ыкIи зэ-раратыхэрэм ехьылIагъ» зыфиIорэм зэригъэнафэрэм (ащ игъус «Урысые чыфэт организациехэм къаIахыгъэ чы-фэхэм ыкIи мэкъумэщ чыфэт потребительскэ коопе-ративхэм къаIахыгъэ займэхэм атехьорэ процентхэр тыжыгъэнымкIэ хьарджэу ашыгъэрэм шыщ Iахэ ятыжы-гъэным фэшI федеральнэ бюджетым кыгъэхьырэ суб-сидиехэр Урысые Федерацием исубъектхэм ябюджет-хэм зэрарырагъошхэр ыкIи зэраратырэ ШIыкIэхэр» зы-фиIорэр зэригъусэу), Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщым-кIэ и Министерствэ 2010-рэ ильэсым гъэтхэпэм и 16-м номерэу 39-рэ зытетэу кыдыгъэкIыгъэ унашъом атегъэпсыкIыгъэу, Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ 2010-рэ ильэсым ООО-у «Время» зыфиIорэм инвестиционнэ чыфэхэм атехьорэ процен-тхэм апае хьарджэу ышIыгъэм шыщ Iахэ тыжыгъэ-ным фэшI субсидиеу сомэ миллион 43-рэ мин 343,3-рэ фитIупшыгъ, субсидиер риты зэхьум шапхъэхэр ыукуагъэхэп.

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыгъэхьыгъэ мылкъоу ООО-у «Время» зыфиIорэм фатIупшыгъэр зы-телъытэгъэ гухэлъхэм апэIуагъэхьэзэ шIуагъэ кыгъэу зэригъэфедагъэр — Сбербанкым и Адыгэ къутамэу № 8620-м кыIыхыгъэ инвестиционнэ чыфэм техьорэ процентхэм ащыш Iахэ тыжыгъэным зэрэпIуагъэхьа-гъэм ехьылIэгъэ зэпекIорэ уплъэкIунэу ООО-у «Вре-мя» зыфиIорэм дашыгъэм кызыригъэлыгъуагъэм-кIэ, чыфэ къэкIуапIэхэу сомэ миллион 116-рэ мин 437,4-р чыфэм ехьылIэгъэ зэзэгъыныгъэр ыукохэзэ ыкIи хэбзэнчъагъэу зекIозэ, ООО-у «Время» зыфиIорэм ГСМ-м, запасной пкыгъохэм, псэолъапхъэхэм, Iоф-шIапIэм пае мебельым, оборудованием апэIуагъэхьагъ.

А зекIуаклэм кыгъэхьыгъэ, ООО-у «Время» зыфиIорэм чыфэ зэзэгъыныгъэм ыгъэнэфэрэ процент тегахьохэр тыжыгъэнхэм пэIуагъэхьан фаеу ратыгъэгъэ бюджет мылкъоу сомэ миллион 14-рэ мин 649,6-р зытемылгы-тагъэхэм апэIуагъэхьагъ ыкIи Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 289-рэ статья зэригъэнафэрэм тетэу ар кыIыхьыжыгъэн фае.

1.2. ООО-у АПФ «Восток-Сервис» зыфиIорэм Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ субси-диие кыIыхыгъэным фэшI кьэлъытэнхэр ыкIи инве-стиционнэ чыфэхэр зытелъытагъэхэм зэрэпIуагъэхьагъэр кьэзыушыхьатырэ документхэр рихьылIагъэх. Чыфэхэр зытелъытагъэхэм зэрэпIуагъэхьагъэр уплъэкIугъэным фэшI сомэ миллион 19-рэ мин 137,5-рэ псэолъапхъэхэм зэрэпIуагъэхьагъэр кьэзыгъэлыгъогъэр докумен-тыр зауплъэкIум нафэ къэхьугъ:

— былымэхэо комплексым игъэкIэжыи ехьылIэгъэ IофшIэнхэмкIэ бгъэфедэн умылъэкIышт псэолъапхэу материалхэу сомэ мин 419,3-рэ зыпэIуагъэхьагъэр суб-сидиехэр етыгъэнхэм фэшI хэбзэнчъэу гъэпсыгъэ тхыль-хэр кыIахыгъэх;

— сомэ миллион 2-рэ мин 63,5-рэ пэIуагъэхьэзэ кышцэфыгъэ псэолъапхэу материалхэр IофшIэнэу агъэцэкIагъэхэр зэраратыгъэхэ актэу КС-2 кышцагъэлы-гъуагъэхэм ахэтыхэп ыкIи ахэр ежэ зыфэныкьохэм ана-хьыбэх.

ТелъхьапIэ ямыIэу Iахыгъэ ыкIи субсидиехэр зыпэIуа-гъэхьэгъэ чыфэ мылкъур зэкIэмкIи сомэ миллион 2-рэ мин 482,8-рэ мэхъу. Ащ ыпкь кыкIэу, ратын фэ-ягъэм шIокIэу ратыгъэ субсидиер сомэ мин 498,3-рэ.

А зэпстэум ыпкь кыкIэу, сомэ мин 498,3-рэ хьурэ бюджет мылкъоу инвестиционнэ чыфэхэм атехьорэ про-центхэм ащыш Iахьхэр тыжыгъэнхэм фэшI фатIупшы-гъэр зытемылгытэгъэ Iофыгъохэм апэIуагъэхьагъ, ар бюджетым хэлъхьажыгъэн фае.

УплъэкIунхэр кIохэзэ, ООО-у «Восток-Сервис» зыфиIорэм телъхьапIэ имыIэу аIыхыгъэгъэ сомэ мин 389,2-рэ бюджет мылкъум игошакIоу — Адыгэ Респуб-ликэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ кыфызэкIыгъэ-кIожыгъ.

2. Хьызмэтзехьаным ишIыкIэ цыкIухэм къуаджэм хэхьоныгъэ шягъэшIыгъэным ехьылIэгъэ чыфэхэу ильэ-

сий пIалъэм телъытагъэхэм процент тегахьоу яIэм шыщ Iахэ тыжыгъэным фэшI бюджетым кыгъэхьыгъэ суб-сидиеу ратыгъэм шыщэу сомэ мин 1,8-рэ КФХ-у Шхьэлэхьо Руслъан Шырахьмэт ыкIом зытемылгытэгъэ Iофыгъохэм апэIуагъэхьагъ.

Чыфэхэу сомэ мин 146-р чыфаштэм зытемылгы-тагъэхэм апэIуагъэхьагъ. Ссудэ чыфэхэм ащыщэу ыты-жын фаеу кьэнэгъэ сомэ мин 146-р министерствэм фитыныгъэ имыIэу субсидие зэрэратыштым хильытагъ ыкIи сомэ мин 1,8-рэ ритыгъ.

УплъэкIунхэр кIохэ зэхьум Шхьэлэхьо Руслъан Шы-рахьмэт ыкIом бюджет мылкъур атезыгуащэрэм — Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ субсидиеу ратыгъэгъэ сомэ мин 1,8-рэ кыфызэкIыгъэ-кIожыгъ.

III. Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» имуниципальнэ бюджет зэрэзхагъэуцуагъэм ыкIи зэрагъэцэкIэжыгъэм, бюджет ахьшэр ыкIи муни-ципальнэ мылкъур шIуагъэ кыгъэу ыкIи зытелъы-тагъэхэм апэIуагъэхьэзэ зэрагъэфедагъэм иуплъэ-кIун кыгъэлыгъуагъэхэр МО-у «Адыгэкъалэ» ибюджет аштэгъэ хьардж пшъэрылхэмкIэ сомэ миллион 217-рэ мин 830-у е 2010-рэ ильэсым те-лътэгъэ бюджетэу ауэхэсыгъэм ипроцент 98,6-у ыгъэцэкIэжыгъ.

Бюджетыр зэхагъэуцо ыкIи агъэцэкIэжы зэхьум кIуачIэ зилэ федеральнэ ыкIи республикэ законхэм, му-ниципальнэ образованием инорматив правовой актхэм ащышхэр аукуагъэх.

Муниципальнэ образованием ибюджет федэу кыIэ-кIэхьан ылэкIыштыгъэу, ау кыIэкIэмыхьэгъэ сомэ миллион 4-рэ мин 581-рэ кыхагъэщыгъ.

КIуачIэ зилэ законодательствэр аукохэзэ зэкIэмкIи сомэ миллион 13-рэ мин 31-рэ агъэфедагъ, ащ хэхьэ шIокI зимыIэ медицинэ страхованием имылъкоу сомэ миллион 7-рэ мин 351,5-рэ.

1. МО-у «Адыгэкъалэ» и Администрации муници-пальнэ бюджетым имылъкоу сомэ миллион 6-рэ мин 814,1-рэ зытемылгытэгъэ Iофыгъохэм апэIуагъэхьагъэу кыхагъэщыгъ, ащ шыщэу:

— Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 70-рэ статья, Адыгэкъалэ инароднэ депутатхэм я Совет 2009-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 29-м номерэу 486-рэ зытетэу ышIыгъэ унашъоу «МО-у «Адыгэкъалэ» и Администрации изэхэщакIэ ехьылIагъ» зыфиIорэр, МО-у «Адыгэкъалэ» и Администрации штатхэмкIэ ирас-писаниеу Адыгэкъалэ ипащэ 2009-рэ ильэсым тыгъэ-гъазэм и 28-м номерэу 191-рэ зытетэу кыдыгъэкIыгъэ унашъоу «Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» и Администрации штатхэмкIэ ирасписаниеу 2010-рэ ильэ-сым телъытагъэр ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфиIорэмкIэ ыухэсыгъэм игъо ылэгъухэрэу аукохэзэ, штатхэмкIэ расписанием шаухэсыгъэм шIокIэу Администрацием IофышIэхэр зэрэIуагъэхэм кыгъэхьыгъэ, ахэм ялэгъапкIэ сомэ мин 827,4-рэ пэIуагъэхьагъ;

— Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья, Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министер-ствэ 2008-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м номерэу 148н зытетэу кыдыгъэкIыгъэ унашъоу «Бюджет учетым и Ин-струкцие ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфиIорэр (уплъэ-кIунхэр зыщылагъэхэм ехьулIэу кIуачIэ зилэгъэ норматив актыр) игъо альэгъухэрэу ыукохэзэ, учреждением ибаланс хэмыхьэрэ моторкIэ Iоф зышIэрэ шэмэджыр гъэцэкIэжыгъэным Администрацием бюджет ахьшэу сомэ мин 3,8-рэ пэIуагъэхьагъ;

— Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья иположениехэр, Урысые Федерацием и Граждан-скэ кодекс ия 616-рэ статья ия 2-рэ пункт ыукохэзэ, МО-у «Адыгэкъалэ» и Администрации гъэсэныгъэмкIэ и ГъэIорышIапIэ 2010-рэ ильэсым бэджэндзыштэхэм аIыгъ унэм пае коммунальнэ фэIо-фашIэхэм ауасэ бюд-жет ахьшэу сомэ мин 75,4-рэ пэIуагъэхьагъ;

— Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья, 2007-рэ ильэсым мэкъуогъум и 21-м номерэу 185-ФЗ зытетэу кыдэкIыгъэ Федеральнэ законэу « Унэ-коммунальнэ хьызмэтым шыкIорэ реформэхэм IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ фондым ехьылIагъ» зыфиIорэм ия 15-рэ статья ия 3-рэ пункт, республикэ адреснэ программэм игуадзэу № 1-м, Муниципальнэ программэм ия 2-рэ едзыгъоу «2007-рэ ильэсым мэкъуогъум и 21-м номерэу 185-ФЗ зытетэу кыдэкIыгъэ Федеральнэ законэу «Унэ-коммунальнэ хьызмэтым шыкIорэ реформэхэм IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ фондым ехьылIагъ» зыфиIорэм кыдылгы-тэрэ мылкъур пэIуагъэхьэзэ квартирибэу зэхэт унэхэу капиталнэу агъэцэкIэжыхэрэм ахэхьэрэ IофшIэнхэр гъэнэфэгъэнхэмкIэ методическэ рекомендациехэр» зыфиIорэм игуадзэу № 1-м игъо альэгъухэрэу ыуко-хэзэ, ошхьпсыр зэрэдагъэчьырэ канализациер гъэпсыгъэ-ным ехьылIэгъэ IофшIэнхэу подрядчикэу ООО-у «Аг-нус» зыфиIорэм ыгъэцэкIагъэхэу формэу КС-2 кыши-гъэлыгъогъэз Актым хигъэхьагъэхэм Администрацием сомэ миллион 5-рэ мин 642,5-рэ апэIуагъэхьагъ. ЫпшъэкIэ зыцIэ кышцелогъэ правовой актхэм а Iоф-шIэнэу кыдалыгъэрэп;

— Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья, Госстроим 2004-рэ ильэсым мэлылфэгъум и 19-м номерэу 70-рэ зытетэу кыдыгъэкIыгъэ унашъор ыукохэзэ, гъучIбетонным хэшIыкIыгъэ пкыгъохэу

Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ 2011-рэ ильэсым Iоф зеришIагъэм ыкIи уплъэкIун Iофыгъохэм къагъэлъэгъуагъэхэм яхьылIэгъэ

ИИЛЬЭС ОТЧЕТ

IофшIэным шагъэфедагъэхэм аусэу ООО-у «Агнус» формэу КС-2-м тетэу Актым къышигъэлъэгъуагъэхэм аусэ Администратием афитIупшыгъ.

2. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 34-рэ статья кIэухышIу къэгъэлъэгъоуэныр шIуагъэ къегъэтыгъэныр япрынцпхэу ыгъэнафэхэрэр аукъохэзэ, муниципальнэ бюджетым къыхэкIырэ мылIкур зылэкIахъэхэрэм шIогъэ икIу къымытэу зэкIэмкIи сомэ миллион 12-рэ мин 21,8-рэ агъэфедагъ, ащ хэхъэх:

2.1. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 70-рэ статья иположениехэр ыукъохэзэ, МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие сомэ мин 21-рэ хъардж ышIыгъ:

— IофшIэхэу ятIонэрэ апшъэрэ гъэсэнэгъэ зрагъэгъотыгъэхэм зэреджэхэрэм пае хэбзэнчъэу лэжъапкIэ зыпылI отпук зэраратыгъэм фэшI бюджет ахыщэу сомэ мин 45,2-рэ хъардж ашIыгъ, а зекIуакIэм Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ икодекс ия 177-рэ статья еукъо;

— водителым илэжъапкIэ классностымкIэ хэбзэнчъэу Iахътедзэ зэрэфашIыгъэм ыпкI къыкIэу, илэжъапкIэ бюджет ахыщэу пэIуагъэхъагъэмкIэ сомэ мин 1,4-рэ хъардж ашIыгъ, а зекIуакIэм СССР-м и Госкомтруд ыкIи ВЦСПС 1984-рэ ильэсым мезаеи и 20-м номерэу 58/3-102 зытетэу ашIыгъэ унашъор («Автотранспортыр ыкIи къэлэ электротранспортыр» зыфиорэ едзыгъор) еукъо;

— МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие IофшIэхэм лэжъапкIэр зэраратырэ шыкIэр зыгъэнэфэрэ муниципальнэ норматив акт щымылIэ нахъ мышIэми, муниципальнэ къулыкIушIэхэм лэжъапкIэу аратыгъэмкIэ ыкIи ащ хаубытыкIыгъэхэмкIэ имыщыкIэгъэ хъардж-хэр ашIыгъэх, а зекIуакIэм Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ икодекс ия 149-рэ статья еукъо;

2.2. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 70-рэ статья ыгъэнэфэрэ шапхъэхэр ыукъохэзэ, МО-у «Адыгэ-къалэ» финансхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ сомэ мин 22,3-рэ хъардж ышIыгъ — Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ къулыкIушIэхэм класснэ чинхэр зэрафатгъэнэфэхэрэ ыкIи къызэрагъэнэжыкIэхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 321-рэ зытетэу 2010-рэ ильэсым мезаеи и 25-м аштагъэм игъо ыльэгъухэрэм Финанс гъэIорышIапIэм IофшIэхэр зэрадимыштэхэрэм къыхэкIэу, лэжъапкIэр башъу аратыгъэу къычIэ-кIыгъ;

2.3. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья ыукъозэ, МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие гъэсэнэгъэмкIэ и ГъэIорышIапIэ сомэ мин 789,5-рэ хъардж ышIыгъ, ащ хэхъэх:

— телъхъапIэ имыIэу лэжъапкIэм пае зэкIэмкIи сомэ мин 271,8-рэ ыгъэфедагъ: лэжъапкIэ пылIэу ильэс отпукым шылIэ яIофшIэхэр къызэрадащыкIыштыгъэхэм фэшI лэжъапкIэр икIэрыкIэу къызэрамылIытэжы-щтыгъэм сомэ мин 11,2-рэ пэIухъагъ, Iоф замышIэгъэ пIалъэм тегъэпсыкIыгъэу лэжъапкIэр къызэрафалыта-гъэм сомэ мин 16,1-рэ пэIухъагъ, IофшIэплIэ чIыпIэхэр аттестациие мышIыгъэхэу, ау цIыфым ипсауныгъэкIэ зэрар къатэу алытэзэ, компенсационнэ тынхэм сомэ мин 244,5-рэ апэIуагъэхъагъ;

— электрическэ энергиеу агъэстыгъэм ыуасэу атыгъэр зыфэдизыр къэзыушыкIыгъэ документхэр амыуплIэ-кIухэу, кIэлэгъэдэжэ IофшIэхэм компенсациехэу араты-гъэхэм сомэ мин 37,6-рэ пэIуагъэхъагъ, ащкIэ аукуагъ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ ильэсым шылIэ мазэм и 18-м номерэу 3 зытетэу ышIыгъэ унашъоу «Гъэсэнэгъэм иучреждениехэу къуаджэхэм, къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэхэм адэтхэм якIэлэгъэдэжэ IофшIэхэм къагъэфэбэрэ ыкIи электричествэ зэрыт унэ-хэр ыпкIэ хэмылIэу ятыгъэнхэм епхыгъэ хъарджхэр зэраратыжыкIэхэр шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиорэр;

— мыкощырэ объектэу (МДОУ № 3-м иминикотельнэ) бюджет учетым хэмытыр Iыгыгъэным епхыгъэ сомэ мин 307,7-рэ хъардж ашIыгъ;

— бюджет сметэм хэмытхагъэу, ильэсыкIэм ехьылIэгъэ шIухъафтынхэу къащэфыгъэхэм сомэ мин 99-рэ апэIуагъэхъагъ;

— гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ муниципальнэ программэхэу «Гъэсэнэгъэм хэхоныгъэ егъэшIыгъэныр» зыфилоу 2009 — 2011-рэ ильэсым ателытагъэм ыкIи «Адыгэ-къалэ иныбжыкIэхэр» зыфилоу 2009 — 2011-рэ ильэс-хэм ателытагъэм яхьылIэгъэ программэхэм зэхь-кIыныгъэхэр афамышIыхэу сомэ мини 2,3-рэ агъэ-федагъ.

2.4. МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие культурэмкIэ и ГъэIорышIапIэ Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья ыукъозэ сомэ мин 962,8-рэ хъардж ышIыгъ:

— лэжъапкIэм Iахътедзэ фэшIыгъэныр зыгъэнэфэрэ МО-у «Адыгэ-къалэ» инорматив правовой акт щымылIэу ыкIи МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие культурэмкIэ и ГъэIорышIапIэ илокальнэ акт щымылIэу культурэмкIэ муниципальнэ учреждениехэм яIофшIэхэм ялэжъапкIэ окладым ипроцент 25-рэ афыхагъэхъуагъ ыкIи а зекIуакIэмкIэ Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 70-рэ статьяре Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ ико-декс ия 149-рэ статьяре аукуохэзэ страховой тынхэм апэIухъэгъэ сомэ мини 188,8-рэ зэрэдыхэтэу, сомэ мин 909,5-рэ хъардж ашIыгъ;

— Адыгэ Республикэм и Законэу «Унэ ыкIи комму-нальнэ фэIо-фашIэхэм аусэхэр тыгъэнхэмкIэ Адыгэ Рес-

публикэм игграждан куп зырызхэм компенсациехэр ятыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфилоу 2004-рэ ильэсым ты-гъэгъазэм и 30-м аштагъэм ыгъэнэфэрэ шапхъэхэр аукуохэзэ, газым ыуасэ иныщэу къызэрагъэлъэгъуагъэм къыхэкIэу (компенсациехэр зыфэдизхэр агъэнафэхэ зэ-хъум), Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхэкIыгъэ ахыщэу коммунальнэ фэIо-фашIэхэм аусэ-хэм лыеу сомэ мин 53,3-рэ апэIуагъэхъагъ.

2.5. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 162-рэ статья ыукъозэ, муниципальнэ учреждениеу «Ады-гэкъэлэ гупчэ сымэджэщэу К. М. Батмэным ышIэ зыхьы-рэр» зыфиорэм сомэ миллиони 10-рэ мини 126,2-рэ хъардж ышIыгъ, ащ хэхъэх:

— Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Респу-бликэм игграждан куп зырызхэм унэ ыкIи коммунальнэ фэIо-фашIэхэм аусэхэр тыгъэнхэмкIэ компенсацпхэр ятыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 276-рэ зыте-тэу 2004-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м къыдэкIыгъэр аукуозэ, 2010-рэ ильэсым компенсациехэм лыеу сомэ мин 927-рэ апэIуагъэхъагъ;

— IофшIэгъу пIалъэр нормэм зэрымыгъэуцагъэм къыхэкIэу, ильэс къэс аратырэ отпукым мэфэ хэгъэ-хъожьхэр фэшIыгъэнхэм шапхъэу пылIхэр зыгъэнэфэ-хэр муниципальнэ органым инорматив правовой акт щымылIэу ыкIи телъхъапIэ ямылIэу аратыгъэ мэфэ хэгъэ-хъожьхэм сомэ 1 миллионрэ мин 470-рэ апэIуагъэхъагъ;

— ифэшъошэ локальнэ норматив правовой акт щымылIэу, къуаджэм Iоф зэрэщашIэрэм фэшI Iофш-шIэхэм ялэжъапкIэ Iахътедзэ процент 25-рэ фашIыгъ ыкIи ащ къыхэкIэу сомэ миллиони 5-рэ мин 620,1-рэ лыеу аратыгъ;

— шапхъэхэр аукуохэзэ лэжъапкIэм Iахътедзэ зэрэфашIыгъэм епхыгъэу страховый тынхэм апае сомэ 1 миллионрэ мин 857,6-рэ лыеу атыгъ;

— уасэхэр зэрэзетекIыхэрэм кIэмыупчIэхэу, Феде-ральнэ законэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэ-ныкIэныгъэхэм апае товархэр къалэклагъэхъанхэм, IофшIэхэр ыкIи фэIо-фашIэхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэшI заказхэр ятыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфилоу номе-рэу 94-ФЗ зытетэу 2005-рэ ильэсым бэдзэогъум и 21-м аштагъэм ия 42-рэ статья ия 2-рэ пункт аукуозэ, сомэ мин 240,1-рэ зыосэ мылIку шъхъалэхэр къащэ-фыгъэх;

— яунэе телефонхэр IофшIэным пае зыгъэфедехэ-рэм связым ифэIо-фашIэхэм аусэхэм альбатыгъэр афы-зэкIэгъэкIожыгъэным ифитыныгъэ зилэ цIыфхэм яспискэ мыухэсыгъэу, IофшIэхэм ясотовэ телефон-хэм связымкIэ яфэIо-фашIэхэм аусэхэм фэдэ къэзы-мыгырэ IофшIэнэу агъэцакIэхэрэм къыклакIорэм хахызэ сомэ мин 11,4-рэ апэIуагъэхъагъ.

3. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 158-рэ ыкIи ия 162-рэ статьяхэм агъэнэфэрэ шапхъэхэр аукуо-хэзэ сомэ миллиони 2-рэ мин 852,3-рэ агъэфедагъ, ащ хэхъэх:

3.1. МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие сомэ 1 миллионрэ мин 203,8-рэ хъардж ышIыгъ ыкIи ыукъуа-гъэх:

— Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ икодекс ия 113-рэ статья, Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья аукуагъэх, Администрациием ифэIо-фашIэхэр зыгъэцкIэрэ къулыкIу автотранспортыр гъэфедегъэ-ным епхыгъэ бюджет хъарджхэр сомэ мин 14,5-кIэ на-хьыбэу къагъэлъэгъуагъэх;

— номерэу 1 зытетэу 2010-рэ ильэсым шылIэ мазэм и 1-м зэдашIыгъэ «Договор безвозмездного пользова-ния» зыфиорэм ипунктэу 3.2.-р ыукъозэ, МО-у «Адыгэ-къалэ» илIыкIо орган ыгъэфедегъэ коммунальнэ фэIо-фашIэхэм аусэ бюджет мылIкум къыхыгъэкIыгъэ сомэ мин 25,3-рэ Администрациием пэIуигъэхъагъ;

— Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья, Урысые Фе-дерацием финансхэмкIэ и Министерствэ иунашъоу «Бюджет учетым ехьылIэгъэ Инструкцияи ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфилоу номерэу 148н зытетэу 2008-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м къыдэкIыгъэр (ауплэкIурэ пIалъэм ехьылIэу кIуачIэ зилагъэр), Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министерствэ иунашъоу «Бюджет учетым ирегистрэхэм яформэхэр ухэсыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 123-рэ зытетэу 2005-рэ ильэсым Iоныгъом и 23-м къыдэкIыгъэр аукуохэзэ, материаль-нэ уасэу сомэ мин 439,2-рэ зилэхэр хатхыкIыжыгъэх (мягкэ инвентарыр учет шIыгъэнымкIэ шапхъэхэр аукуо-хэзэ сомэ мини 111,8-рэ, агъэцкIэжыгъэ объектыр, IофшIэнэу агъэцкIагъэр зыфэдизыр ыкIи ащ чIыпIэу ыубытрэр, гъэцкIэжыкIыи IофшIэнхэр зэрэзэшIуахыгъэхэ шIыкIэр, материалхэу агъэфедагъэхэмкIэ шапхъэхэр зыфэдизыр къамыгъэлъагъоу сомэ мин 327,4-рэ хат-хыкIыжыгъ);

— Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья, бюджет уч-реждением ибухгалтер учет ехьылIэгъэ Инструкцияи Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министерствэ

«Бюджет учетым и Инструкцияи ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 148н зытетэу 2008-рэ ильэсым тыгъэ-гъазэм и 30-м къыдигъэкIыгъэ унашъомкIэ ыухэсыгъэм ия 9-рэ статья (ауплэкIугъэ пIалъэм кIуачIэ зилэгъэ норматив актыр) ыукъозэ, сотовэ связымкIэ къафагъэ-цкIэгъэ фэIо-фашIэхэр къэзыушыкIыгъэ документ-хэр щымылIэхэу, Администрациием бюджет мылIкум ыщэу сомэ мин 42-рэ ахэм апэIуигъэхъагъ;

— Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья, бюджет уч-реждением ибухгалтер учет ехьылIэгъэ Инструкцияи Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министерствэ «Бюджет учетым и Инструкцияи ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 148н зытетэу 2008-рэ ильэсым тыгъэ-гъазэм и 30-м къыдигъэкIыгъэ унашъомкIэ ыухэсыгъэм ия 9-рэ статья (ауплэкIугъэ пIалъэм кIуачIэ зилэгъэ норматив актыр) ыукъозэ, пестуми агъэфедегъэ автомо-биль гъогухэр Iыгыгъэнхэм ыкIи гъэцкIэжыкIыгъэнхэм фэшI МУП-у «Услуга» зыфилоу Адыгэ-къалэ дэтымрэ МО-у «Адыгэ-къалэрэ» номерэу 70-рэ зытетэу 2010-рэ ильэсым Iоныгъом и 19-м зэдашIыгъэ зэзэгъыныгъэу «Пстэуми агъэфедегъэ автомобиль гъогухэр Iыгыгъэнхэр ыкIи гъэцкIэжыкIыгъэнхэр» зыфиорэм тегъэпсыкIыгъэу агъэцкIэгъэ IофшIэнхэр зыфэдэхэр ыкIи ябагъэ зыщымыгъэнэфэгъэ Актэу № 00000438-рэ зытетэу 2010-рэ ильэсым шэкIогъум и 18-м зылэкIтхагъэхэм ыгъэнэфэрэ сомэ мини 10,6-рэ бюджетым къыхыгъэкIызэ Администрациием ытыгъ;

— Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья, Урысые Фе-дерацием финансхэмкIэ и Министерствэ номерэу 150н зытетэу 2009-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м къыдигъэ-кIыгъэ унашъоу «Бюджет учетым ехьылIэгъэ Instruc-тиер ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиорэм (ауплэкIу-гъэ пIалъэм кIуачIэ зилэгъэ норматив правовой актыр) ыукъохэзэ, МО-у «Адыгэ-къалэрэ» МУП-у «Услуга» зы-филоу Адыгэ-къалэ дэтымрэ къалэм изетегъэпсыхъан ехьылIэгъэ зэзэгъыныгъэу зэдашIыгъэр ылIапсэу МО-у «Адыгэ-къалэ» и Администрациие къалэм изетегъэ-псыхъан бюджет мылIкуу сомэ мини 105-рэ пэIуи-гъэхъагъ. IофшIэнэу агъэцкIагъэм ехьылIэгъэ Актэу № 00000372-рэ зытетэу «Къалэм изетегъэпсыхъан пэIухъэгъэ мылIкур» зыфилоу сомэ мин 53-м телыта-гъэу 2010-рэ ильэсым чъэпыогъум и 25-м зылэкIтха-гъэхэм ыкIи номерэу 00000597-рэ зытетэу сомэ мини 2-м телытагъэу 2010-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 31-м зылэкIтхагъэхэм сомэ мин 50 зыпэIухъэгъэ IофшIэнхэр зыщагъэцкIагъэхэр ыкIи агъэцкIагъэхэр зыфэдэхэр къагъэлъагъорэп. Къалэм изетегъэпсыхъан ехьылIэгъэ IофшIэнхэр зыфэдизыр Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лытэкIо палатэ иведушэ специалист ышыгъэх (справкэу 2011-рэ ильэсым бэдзэогъум и 8-м зэхигъэуцагъэм къегъэлъагъо);

— Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министе-рствэ 2008-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м номерэу 148н зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Бюджет учетым и Инструкцияи ухэсыгъэныр» зыфиорэмкIэ бюджет уче-тым и Инструкцияи ухэсыгъэм (ауплэкIугъэ пIалъэм кIуачIэ зилэгъэ норматив правовой актыр) ия 73-рэ пункт аукуагъ, «Адыгэ-къалэ бытовое пыдзафэхэмкIэ иполи-гон» зыфиорэ объектым ехьылIэгъэ проект-лыхъон IофшIэнхэм апэIуагъэхъэгъэ сомэ мин 317,6-рэ бюджет учетым псэолъэшIынымкIэ мыухыгъэ объектэу къыша-мыгъэлъагъоу, учреждением итекушэ финанс IофшIэн икIэуххэм ахалытагъ;

— УФ-м и Минтранс 2008-рэ ильэсым гъэтхапэм и 14-м номерэу АМ-23-р зытетэу къыдигъэкIыгъэ уна-шъомкIэ ыухэсыгъэ Методическэ рекомендацпхэу «Автомобиль транспортым пае гъэстыныпхъэ ыкIи щыфэ материалхэу агъэфедехэрэм яшапхъэхэр» зыфиорэм игъо ыльэгъухэрэр аукуохэзэ, путевой листитIоу сомэ 900 зыосэ гъэстыныпхъэхэр зэрэхатхыкIыжыгъэхэр а зы автомашинэм пае а зы пIалъэм лъэныкIэо зэфэшъ-хъафхэм кIощтэу къыратхыкIыгъэх.

3.2. Муниципальнэ учреждениеу «Адыгэ-къэлэ гуп-чэ сымэджэщэу К. М. Батмэным ышIэ зыхьырэ» шап-хъэхэр аукуохэзэ сомэ мин 401-рэ хъарджхэм апэ-Iуигъэхъагъ;

— Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфилоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м къыдэкIыгъэр, Урысые Федераци-ем финансхэмкIэ и Министерствэ 2008-рэ ильэсым ты-гъэгъазэм и 30-м номерэу 148н зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Бюджет учетым и Инструкцияи ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфиорэр (уплъэкIуныр зыщылэгъэ пIалъэм кIуачIэ зилэгъэ норматив правовой актыр), Урысыем и Банк и Директорхэм я Совет 1993-рэ ильэсым Iоны-гъом и 22-м номерэу 40 зытетэу ышIыгъэ унашъомкIэ Урысые Федерацием кассовэ операциехэр щызешэгъэн-хэм и ШыкIэу ыухэсыгъэр, Урысые Федерацием бюд-жет классификациер щыгъэфедегъэным ехьылIэгъэ Унашъохэу Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Ми-нистерствэ 2009-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м но-мерэу 150н зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Урысые Федерацием бюджет классификациер щыгъэфедегъэ-нымкIэ Унашъохэр ухэсыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфило-

Федеральнӑ законсӑ «Кӑрӑллыгы ыкӑ муниципалнӑ фӑныкӑныгыӑхэм апае товархӑр кӑлӑклагӑхьанхэм, лофшӑнхӑр ыкӑ фӑло-фашӑхӑр ягӑгӑцӑклӑгӑнхэм фӑшӑ заказхӑр зӑратыхӑр ышӑклӑм ехылылагӑ» зыфӑлоу номеру 94-ФЗ зытету 2005-рӑ ильӑсым бӑдзӑгӑум ы 21-м кыдӑклымӑ ыя 33-рӑ статья ыя 3-рӑ лахыгӑнӑфӑрӑ шапхӑхӑр аукцохӑзз, зӑлухыгӑ конкурс зӑрӑзӑхӑщӑрӑм ехылылӑгӑ мӑкӑгӑгӑлум кышцагӑлӑгӑ-гӑуагӑгӑп яшыклӑгӑ пкыгӑгор зыфӑдӑр ыкӑ кӑлӑклагӑхьӑшӑт пчыӑгӑр (техническӑ оборудованиер). Джӑж фӑдӑу Федеральнӑ законсӑ «Кӑрӑллыгы ыкӑ муниципалнӑ фӑныкӑныгыӑхэм апае товархӑр кӑлӑклагӑхьан-

Адыгэ Республикэм и УплэкIу-лытэкIо палатэ 2011-рэ илэсым Iоф зэришIагъэм ыкIи уплэкIун Iофыгъохэм кьагъэлъэгъуагъэхэм яхьылIэгъэ

ИИЛЪЭС ОТЧЕТ

хэм, IофшIэнхэр ыкIи фэIо-фашIэхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэшI заказхэр зэраратыхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIоу номеру 94-ФЗ зытетэу 2005-рэ илэсым бэдзэогъум и 21-м кьыдэкIыгъэм ия 34-рэ статья ия 2-рэ Iахь ыгъэнэфэрэ шапхъэхэр аукъохэзэ, аукционым ехьылIэгъэ документацием заказ язытырэ уполномоченнэ органым товарым итехническэ шапхъэхэмкIэ (технологическэ оборудованиемкIэ) игъо афилъэгъурэ лъэныкIохэу агъэнафэхэр кьышигъэлъэгъуагъэхэп.

Федеральнэ законэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэныкIоныгъэхэм апае товархэр кьалэкIагъэханхэм, IофшIэнхэр ыкIи фэIо-фашIэхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэшI заказхэр зэраратыхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIоу номеру 94-ФЗ зытетэу 2005-рэ илэсым бэдзэогъум и 21-м кьыдэкIыгъэм ия 38-рэ статья ия 3-рэ Iахь аукъохэзэ, Контрактэу № 04/06-10-м предметыр ыкIи товару кьалэкIагъэханхэм ипчыагъэ (технологическэ оборудованиемкIэ) кьышагъэлъэгъуагъэхэп.

Товархэр кьалэкIагъэханхэм ехьылIэгъэ зэзэгъыныгъэм ыгъэнэфэрэ шэпхъэ шъхьалэхэм ашыщ товарыр зыдиштэн фэе шапхъэхэр (Урысые Федерацием и Гражданскэ кодекс ия 454-рэ статья ия 1-рэ, ия 5-рэ пунктхэр, Урысые Федерацием и Гражданскэ кодекс ия 506-рэ статья). АщкIэ зэдаштагъэу кьекIы пкыгътом ыцIэ ыкIи зэрэхъурэ пчыагъэр зэзэгъыныгъэм шыгъэунэфыгъэхэ зыхьукIэ (Урысые Федерацием и Гражданскэ кодекс ия 455-рэ статья ия 3-рэ пункт). Зигугъу кьэтшIырэ Контрактым ыгъэнэфэрэ шапхъэхэм товару кьащэфырэр зыфэдэр ыкIи зэрэхъурэ пчыагъэр (технологическэ оборудованиер) кьыбгургьаIохэрэп.

Арышъ, Урысые Федерацием и Гражданскэ кодекс ия 449-рэ статья, Федеральнэ законэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэныкIоныгъэхэм апае товархэр кьалэкIагъэханхэм, IофшIэнхэр ыкIи фэIо-фашIэхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэшI заказхэр зэраратыхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIорэм ия 10-рэ статья ия 5-рэ Iахь ылапсэу, республикэ инвестиционнэ программэу 2010-рэ илэсым тегъэпсыкIыгъэ объектэу «Адыгэ республикэ перинатальнэ гупчэр зычIэт унэр гъэкIэжыгъэныр» зыфиIорэм ехьылIэгъэ псэолъэшI-монтажнэ IофшIэнхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэгъэхьыгъэ зэIухыгъэ аукционым кIуачIэ имыIэу судым ылытэн ылэкIышIт зишIоигъоныгъэ хэлхэр кIэдэхэмэ.

2. Объектэу «Адыгэ кьалэ игупчэ кьэлэ сымэджэщ гъэкIэжыгъэныр» зыфиIорэм пэIуагъэхьэгъэ бюджет мылькур зэрагъэфедагъэр ауплэкIу зэхьум зэкIэмкIи сомэ мин 35,5-рэ зыосэ шэпхъэу кьоныгъэхэр ашыгъэхэу кьыхагъэшыгъэ:

2.1. Объектым епхыгъэ шапхъэхэр зыфэдизхэр ашыхэзэ, формэу КС-2-м тегъэпсыкIыгъэу агъэцкIэгъэ IофшIэнхэу актым ратхагъэхэм зэшIуахыгъэхэр зэрадиштэхэрэр ауплэкIухэзэ, УплэкIу-лытэкIо палатэм иIофшIэхэм мырзущтэу агъэунэфыгъэ:

— номеру 95-рэ иIэу формэу КС-2-м тетэу IофшIэнэу агъэцкIагъэхэр кьэзыгушыхьатырэ актэу 2010-рэ илэсым чъэпыогъум и 19-м зыкIэтхагъэхэм кьышагъэлъэгъуагъэ сомэ мин 298,6-рэ зыосэ джэхэшыо квадратнэ метри 173,3-рэ паркетым хэшIыкIыгъэу радзагъэ, ау, уплэкIунхэм кьызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, джэхашьор ламинатым хэшIыкIыгъэ ыкIи ащ уасэу иIэр сомэ мини 131,8-рэ ныIэп;

— номеру 114-рэ иIэу формэу КС-2-м тетэу IофшIэнэу агъэцкIагъэхэр кьэзыгъэлъэгъорэ актэу 2010-рэ илэсым шэкIогъум и 26-м атыгъэм процентхэм ателытагъэу агъэцкIэгъэ IофшIэнхэу кьышагъэлъэгъуагъэх: жъгъэу зэхэл асфальтбетон лъэпкыым хэшIыкIыгъэу ыкIи сантиметри 4 иIужьугъэу лъэсрыкIо гъогу цыкIухэр, тротуархэр, пандусхэр квадратнэ метрэ 1310-рэ хъугъэхэу ыкIи сомэ мин 332,9-рэ ыуасэу ыгъэцкIагъэхэу подрядчикым кьыгъэлъэгъуагъэ. Зэрэщыт шыпхъэмкIэ, квадратнэ метрэ 835-рэ хъурэ гъогу цыкIухэр материал нахь дэгъум ыкIи нахь лъапIэм — бетон плиткэхэм ахишIыкIыгъэ, квадратнэ метрэ 475-р асфальтбетоным хишIыкIыгъэ. IофшIэнэу агъэцкIагъэхэм уасэу яIэр сомэ мин 535,2-рэ.

Урысые Федерацием КъэлэгъэпсынымкIэ икодекс ия 25-рэ статья ия 6-рэ ыкIи ия 7-рэ пунктхэм агъэнэфэрэ Iофыгъохэу «Капитальнэ псэолъэшIыным иобъект шIыгъэныр, гъэкIэжыгъэныр, капиталнэу гъэцкIэжыгъэныр» зыфиIорэр аукъохэзэ, проект-сметэ тхьлхэм ифэшшошэ зэхьокIыныгъэхэр афамышIыхэу IофшIэнхэр лъагъэкуагъэшыгъэх.

Урысые Федерацием и Гражданскэ кодекс ия 743-рэ статьяу «Техническэ документациер ыкIи сметэр» зыфиIорэм зэригъэнафэрэмкIэ, IофшIэнхэр зыфэдизхэр, ахэр зыфадэхэр, IофшIэн лъэпкьхэр ыкIи нэмыкIхэр, ахэм ягъэцкIэн шапхъэу пылхэр зыгъэнэфэхэр техническэ документацием ыкIи IофшIэнхэм уасэу яIэр зыгъэнэфэрэ сметэм атегъэпсыкIыгъэу подрядчикым псэуальер ышIын ыкIи ащ епхыгъэ IофшIэнхэр ыгъэцкIэнхэ фае. Заказчикыр кьырымьгъэзэгъэу сметэм ыгъэнэфэрэ ахьщэм нахьыбэ IофшIэнхэм запэIуигъахьэIэ, а мылькур ежъ кьылэжыгъэм кьыхигъэкIын фае.

Контрактэу № 013-08-м ия 3-рэ Iахь ипунктэу 3.1.3-р аукъозэ, проект документациеу аухэсыгъэм ыгъэнэфэрэ шапхъэхэм адэхыхэзэ псэолъэшI IофшIэнхэр агъэцкIагъэх. Урысые Федерацием КъэлэгъэпсынымкIэ икодекс ия 52-рэ статья ия 6-рэ ыкIи ия 7-рэ пунктхэм

агъэнэфэрэ Iофыгъоу «ПсэолъэшIыным иобъект шIыгъэныр, гъэкIэжыгъэныр, капиталнэу гъэцкIэжыгъэныр» зыфиIорэр аукъозэ, проект-сметэ документацием ыгъэнэфэрэ шапхъэхэм адэхыхэзэ IофшIэнхэр агъэцкIэщтыгъэх, Федеральнэ законэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэныкIоныгъэхэм апае товархэр кьалэкIагъэханхэм, IофшIэнхэр ыкIи фэIо-фашIэхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэшI заказхэр ятыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIоу номеру 94-ФЗ зытетэу 2005-рэ илэсым бэдзэогъум и 21-м кьыдэкIыгъэм ия 9-рэ статья ия 5-рэ Iахь аукъозэ, къэралыгъо контрактыр агъэцкIэжы зэхьум ащ ыгъэнэфэрэ шапхъэхэм адэхыхэгъэх ыкIи ащ ыпкь кьикIэу законодательствэр аукъозэ сомэ мин 35,5-у ыгъэфедагъэр подрядчикым ыпщыныжыгъэ.

2.2. Медицине оборудованиермеbelымрэ кьалэкIагъэханхэм фэшI къэралыгъо заказыр агъэцкIэжы зэхьум Федеральнэ законэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэныкIоныгъэхэм апае товархэр кьалэкIагъэханхэм, IофшIэнхэр ыкIи фэIо-фашIэхэр ягъэгъэцкIэгъэнхэм фэшI заказхэр зэраратыхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIоу номеру 94-ФЗ зытетэу 2005-рэ илэсым бэдзэогъум и 21-м кьыдэкIыгъэм ия 9-рэ статья ия 5-рэ Iахьрэ ия 38-рэ статья ия 3-рэ Iахьрэ АР-м и КъУ «Стройкаказыкым» ыукъуагъэх. Фитыныгъэ имыIэу медицинэ оборудованиермеbelымрэ кьыIэ-кIэзыгъэхьащтхэу зэзэгъыныгъэ зыдишIыгъагъэм контрактым зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехьылIэгъэ зэзэгъыныгъэ гуадзэ дишIыгъэ, 2010-рэ илэсым шэкIогъум и 1-м ехьулIэу ыгъэцкIэжыным фаеу контрактым ыгъэнафэщтыгъэ пIальэр 2010-рэ илэсым итыгъэгъазэ и 12-м нэс зэкIихьагъэ.

V. Художественнэ ыкIи уасэ зилэ нэмыкI литературэ 2009 — 2010-рэ илэсхэм кьыдэкIэжыгъэхэм фэшI Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кьыхьэкIыгъэ мылькоу къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ республикэ тхьлэ тедэпIэм» фатIушшыгъэр шIуагъэ кьыгъэу ыкIи зытелытагъэм пэIуагъэхэзэ зэрагъэфедагъэм иуплэкIун кьыгъэлъэгъуагъэхэр

УплэкIунхэм кьызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, хэукъоныгъэхэр ашIыхэзэ зэкIэмкIи сомэ миллион 21-рэ мин 548,8-рэ агъэфедагъэ, ащ шыщэу:

— зытелытагъэхэм бюджет ахьщэу апэIуагъэхьагъэр сомэ мин 35,5-рэ;

— шIогъэ икьу кьымытэу агъэфедагъэр сомэ миллион 3-рэ мин 812,9-рэ;

— законодательствэр аукъозэ бюджет мылькоу агъэфедагъэр сомэ миллион 17-рэ мин 700,4-рэ.

Палатэм кьыхигъэщыгъэ хэукъоныгъэхэм купкIэу яIэр:

1. Урысые Федерацием и Гражданскэ кодекс ия 120-рэ статья ия 2-рэ пункт къэралыгъо учреждениехэм апае ыгъэнэфэрэ зэхэцкIэ-правовой формэхэм атегъэпсыкIыгъэу КъУ АРКИ-м иучредительнэ документхэм ащ зэхэцкIэ-правовой гъэпсыкIэу иIэр зыфэдэр (автономнэ, казеннэ ыкIи бюджет учреждение) агъэнафэрэп. Гражданскэ ыкIи бюджет законодательствэм зэрагъэнафэрэм диштэу учредительнэ документхэр гъэпсыжыгъэнхэ фае.

2. Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфиIоу номеру 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ илэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 12-рэ статья аукъозэ, илэсым телытэгъэ бухгалтер отчетыр гъэхьазырыгъэным кьыпэ мыльку шъхьалэхэр инвентаризацие ашIыгъэхэп. Учет политикым инвентаризациер зашIыштыгъэр цагъэнэфагъэп.

3. КъУ АРКИ-м ехьылIэгъэ Положением ия 15-рэ пункт ия 2-рэ абзац аукъозэ, оперативнэ гъэIорышIаIэм тетэу КъУ АРКИ-м епхыгъэхэ автотранспорт амалхэу къэралыгъо номеру Х806НН01 ГА3 31029-р, къэралыгъо номеру А055 РА 01 зилэ ГА3 310200-р зилэхэр шIуагъэ кьамытэу агъэфедагъэщтыгъэх. АуплэкIугъэ пIальэм ехьулIэу ахэр агъэфедагъэщтыгъэхэп. Арэу шыгъи, ахэм апае транспорт хэбзэIахьэу сомэ мини 3 кьалытагъэ, бюджетым хагъэхьагъэ. Ащ нафэ кьешIы бюджет ахьщэр шIуагъэ кьымытэу зэрагъэфедагъэр.

4. Материальнэ-производствэ запасэу яIэм ехьылIэгъэ аналитическэ учетыр зэрэзэхэщэрэ шIыкIэр Приказхэми КъУ АРКИ-м и Положениии ашыгъэнэфагъэп. Материальнэ-производственнэ запасхэр материальнэ пшъэдэ-кIыж зыхьырэ цыфхэм атетхагъэхэп.

5. УплэкIунхэр ашIыхэ зэхьум агъэунэфыгъэ автомашинэу Hyundai Sonata къэралыгъо номеру K011KK01 зыпылтым нормэхэм ашIокIэу сомэ мин 22,1-рэ зыосэ бензин ыгъэстыгъэу зэрэхатхьыкIыжыгъэр агъэунэфыгъэ. Нормативхэм ашIокIэу бензиным пае сомэ мин 22,1-рэ зэрэхатхьыкIыжыгъэм бюджет мылькур шIуагъэ кьымытэу зэрагъэфедагъэр нафэ кьешIы.

6. 2009-рэ илэсым ишылэ мазэ и 1-м ехьулIэу четэу 10-кIэ «Материалхэр» зыфиIорэм тетэу тхьлэ шъхьалэм амыгъэфедагъэу дэтхагъэр оборот ведомостым сомэ мини 2-кIэ, 2011-рэ илэсым ишылэ мазэ и 1-м ехьулIэу кьэнагъэр сомэ мини 3-кIэ нахьыбэу дэтхагъэ. Бухгалтер учетым ехьылIэгъэ законом ия 8-рэ статья ия 4-рэ пункт а зекIуакIэм еукъо.

7. Бухгалтер учетым и Положение ия 1-рэ едзыгъо

ия 2-рэ пунктэу «Материальнэ-техническэ запасхэр учет шIыгъэнхэр» зыфиIорэр аукъозэ, четэу 10-кIэ «Материалхэр» зыфиIорэм материалхэр, гъэстыныпхьэр, ахалхьэрэ пкыгъохэр, Iэмэ-псымэхэр, хьызмэтзехьаным фэшI агъэфедагъэрэ кьызэрэрагъэкIокIыхэрэм имызакъоу, фэIо-фашIэхэри: картриджхэм зэрарагъахьохэрэр, автомашинэхэм ятехническэ фэIо-фашIэхэр, ОСАГО-кIэ страхованиер, инструктажымкIэ фэIо-фашIэхэр, интернет фэIо-фашIэхэр кьышагъэлъагъоштыгъэх. АуплэкIугъэ пIальэм материал запасхэм ахэлъытагъэу фэIо-фашIэхэм апэIуагъэхьагъэр сомэ мин 32,4-рэ.

8. Информацие жьугъэм иамалхэм яхьылIэгъэ Законом ия 28-рэ статья зэригъэнафэрэмкIэ, пIальэ-пIальэкIэ кьыдэкIырым итираж зыфэдишыр кьыдэгъэкIаIоIом зыригъэзэгъызэ редактор шъхьалэм егъэнафэ. КъУ АРКИ-мрэ Обьединеннэ редакциерэ зэзэгъыныгъэ зэрэзэ-дамышIыгъэм кьыхэкIэу журналэу «Зэкъошныгъэм» итираж 2009-рэ илэсым Обьединеннэ редакцием нахь пасэу кьыгъэлъэгъогагъэм экзэмпляр 50-кIэ е сомэ мини 9,8-кIэ нахь макI. ЗэрэхьурэмкIэ, КъУ АРКИ-м 2009-рэ илэсым ратыгъэгъэ субсидиер шыщэу сомэ мини 9,8-рэ шIуагъэ кьымытэу агъэфедагъэ.

9. ШIокI имыIэу афагъэхьын фэе экзэмпляр пчыагъэр, авторхэм, яIофшIэхэм аратыр экзэмплярхэр, Обьединеннэ редакцием ратыжхэрэр ыпкIэ хэмылэу аратыгъэ экзэмпляр пчыагъэр зэрэхатхьыкIыжхэрэр бухгалтер учетым кьышагъэлъагъоштыгъэп. Продукцие хьазырым ыуасэ зэрагъэнэфэрэ шIыкIэр бухгалтер учетым кьышIыгъэлъэгъэныр КъУ АРКИ-м и Учет политикэ цыгъэнэфагъэп.

10. Бухгалтер учетым ехьылIэгъэ Законом ия 9-рэ статья ия 1-рэ, ия 2-рэ пунктхэр аукъохэзэ, шIокI зимылэ реквизицхэр зытемытыхэ пэублэ документхэр учетым пае алахыгъэх:хьызмэтзехьаным ехьылIэгъэ операцие-хэу натуральнэ ыкIи ахьщэ шIыкIэхэм ателытагъэхэр сомэ мин 11,5-рэ.

11. Ахьщэ шIухьафтыныхэр ятыгъэнхэм ехьылIэгъэ кIоцI норматив документхэу шIухьафтыныхэр ятыгъэнхэм шапхъэу пылхэр зыгъэнафэхэрэр шымыIэхэу, КъУ АРКИ-м кьышыдагъэкIыгъэ приказымкIэ Урысые печатым и Мафэ ехьулIэу зэтыгъо ахьщэ тынхэу сомэ мини 9,8-рэ аратыгъэ. Ахэм хэбзэIахьэу сомэ мини 2,6-рэ ахаубытыкIыгъэ. ЗыцIэ кьелогъэ сомэ мин 12,4-рэ хьурэ бюджет мылькур шIуагъэ кьымытэу агъэфедагъэу лыгъэгъэн фае.

12. КъУ АРКИ-м и Положение ия 6.3-рэ пункт цымыгъэнэфагъэу, штатымкIэ расписанием шаухэсыгъэ ыкIи аратыгъэ илэс IофшIагъэу яIэм рабочагъэр кIэзыгъэгъушIухэрэ лэжьэпкIэ тедзэ. Ащ сомэ мин 25,1-рэ пэIуагъэхьагъэ. Ащ сомэ мини 6,6-рэ хэбзэIахьэу техьуагъэ.

13. УплэкIунхэм кьагъэлъэгъуагъэ Iоф замышIэгъэ пIальэм аванс шIыкIэкIэ лэжьапкIэр аратыгъэу дебиторскэ чIыфэхэр зэIуигъэкIагъэхэу. ЛэжьапкIэмкIэ 2009-рэ илэсым шылэ мазэм и 1-м ехьулIэу дебиторскэ чIыфэхэр сомэ мини 9,9-рэ, 2011-рэ илэсым ишылэ мазэ и 1-м ехьулIэу сомэ мин 35,7-рэ хьуштыгъэх.

14. Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым» ехьылIагъэ зыфиIоу номеру 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ илэсым шышъхьэлум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья ия 1-рэ, ия 2-рэ пунктхэр аукъозэ, шIокI зимылэ реквизицхэр зытемытыхэ пэублэ учет документхэр учетым хагъэгъуоштыгъэх алахыгъэх: натуральнэ ыкIи ахьщэ шIыкIэм атегъэпсыкIыгъэу хьызмэтзехьаным иопера-циехэм яизмерительхэу сомэ мини 153,2-рэ зыпэIухьагъэхэр.

15. Тхьлэ шъхьалэмкIэ четэу 86-м «Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ финансированиер» зыфиIорэм Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмкIэ ыкIи шIэныгъэмкIэ и Министерствэ исубсчет кьыдельгытэ дебиторскэ чIыфэу сомэ мин 14,4-рэ (бюджет мылькур шIуагъэ кьымытэу агъэфедагъэ).

16. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку хэбхэрэ унэу ООО-у «Югэксперт» зыфиIорэм бэджэндэу ыIыгъым пае бэджэндэпкIэу 2009-рэ ыкIи 2010-рэ илэсхэм зэкIэмкIи сомэ мини 8,6-рэ кьатыгъэп.

17. КъУ АРКИ-м и Устав ия 4-рэ пункт аукъозэ, бюджет мылькум игошэкIо шъхьалэ иIизын шымыIэу (законодательствэр аукъуагъэ) сомэ миллион 4-рэ мин 415, 48-рэ кьалахыгъэ.

18. 2008-рэ илэсым гъэтхэпэм и 17-м номеру 2-р зытетэу зэдашIыгъэ зэзэгъыныгъэм ия 6-рэ пункт аукъозэ, заказым уасэу иIэр икьу фэдизэу кьамытыгъэу, Хь. А. ХьагъундэкIом имонографии кьыдагъэкIыгъэ, 2011-рэ илэсым ишылэ мазэ и 1-м ехьулIэу Хь. А. ХьагъундэкIом сомэ мин 26,9-рэ чIыфэу телыгъэ. ЗэрэхьурэмкIэ, республикэ бюджетым имылькоу сомэ мин 29,6-р зытемылыгъэгъэ гухэлъхэм апэIуагъэхьагъэ, Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 289-рэ статья зэригъэнафэрэм тетэу республикэ бюджетым хэлъхьажыгъэн фае.

19. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 69.1-рэ, 69.2-рэ статьяхэр (ауплэкIугъэ пIальэм кIуачIэ зилагъэхэр), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъоу «Адыгэ Республикэм ибюджет ыкIи автоном учреждениехэм субсидиехэр ятыгъэнхэр зэрагъэунэфырэ ыкIи ятыгъэнхэм шапхъэу пылхэм яхьылIагъэ» зыфиIоу 2010-рэ илэсым шэкIогъум и

Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ 2011-рэ ильэсым Iоф зэришIагъэм ыкIи уплъэкIун Iофыгъохэм къагъэлыгъуагъэхэм яхьылIэгъэ

ИИЛЬЭС ОТЧЕТ

29-м зыкIэтхагъэхэр аукохэзэ, социальнэ мэханэ зилэ литературэр къыдэгъэкIыгъэным ехьылIэгъэ тематическэ планэу КъУ АРКИ-м ыгъэцэкIэштгым пае субсидиэхэр етыгъэнхэм ехьылIэгъэ зэзэгъыныгъэхэр Учредительмрэ КъУ АРКИ-м 2009-рэ, 2010-рэ ильэсхэм зэдашыгъагъэхэп. Социальнэ мэханэ зилэ литературэр къыдэгъэкIыгъэнымкIэ 2009-рэ ыкIи 2010-рэ ильэсхэм ателытэгъэ тематическэ планхэр гъэцэкIэжыгъэнхэм ехьылIэгъэ прием-сдачэ актхэр Учредительмрэ КъУ АРКИ-рэ зэхагъуоштыгъэхэп. 2009-рэ, 2010-рэ ильэсхэм къэралыгъо пшъэрлыгъэр зэригъэцэкIэжыгъэм кIэхуэу фэхьугъэм ехьылIэгъэ финанс отчетхэр, уплэкIунхэр зыщылIэгъэхэ пIалъэм ехьулIэу КъУ АРКИ Учредительмрэ ритыгъагъэхэп. 2009-рэ ильэсым сомэ миллиони 6-рэ мин 889-рэ, 2010-рэ ильэсым сомэ миллиони 6-рэ мин 193,8-рэ зыосэ хэбзэуконыгъэхэр ашыгъэх.

20. КъУ АРКИ и Устав ия II-рэ едыгъо ия 4-рэ пункт ия 5-рэ подпункт агъэнэфэрэ шапхъэхэр аукохэзэ, 2009-рэ, 2010-рэ ильэсхэм социальнэ мэханэ зилэ литературэу къыдигъэкIыгъэм илугъэкIын тхылъ тедзапIэр иКъУ фэдиэу пылгыгъэп. ЗэрэхьурэмкIэ, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкIыгъэ мылькыу социальнэ мэханэ зилэ литературэм икыдэгъэкIын 2009-рэ, 2010-рэ ильэсхэм апIуигъэхьагъэм щыщэу IуамыгъэкIыгъэм тефэгъэ сомэ миллиони 3-рэ мин 674,1-рэ экономикэ шIуагъэ кымытэу агъэфедагъ.

VI. Республикэ программэу «Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ ибэдзэршIыпIэ иль кыныгъэхэр нахь макIэ шIыгъэнхэр» зыфиорэр гъэцэкIэжыгъэным фэшI Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкIыгъэ мылькыу 2010-рэ ильэсым шIуагъэ кытэу ыкIи зытелытагъэм пIуагъахъэзэ зэрагъэфедагъэм иуплъэкIун кыгъэлыгъуагъэхэр

УплъэкIунхэм кызырагъэлыгъуагъэмкIэ, шапхъэхэр аукохэзэ зэкIэмкIи сомэ миллиони 3-рэ мин 841,7-рэ агъэфедагъ.

1.Предприниматель IофшIэным хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным фэшI адеIэгъэным телытэгъэ Зэзэгъыныгъэху Адыгэ Республикэм и КъУ ЦЗН-мрэ субидиэхэр зыратыхэрэм зэдашыгъэм агъэнэфэрэ шапхъэхэр аукохэзэ, субсидиер зыратыхэрэм предприниматель IофшIэныр кызырагъэуцугъэм ехьылIэгъэ кызбархэр АР и КъУ ЦЗН-хэм альбагъIэсыштыгъэхэп.

Адыгэ Республикэм и КъУ ЦЗН-хэм адашыгъэ Зэзэгъыныгъэхэм агъэнэфэрэ шапхъэхэр аукохэзэ аштэгъэ субсидиэху агъэфедагъэхэр ахьщэ IэпыIэгъу зыратыгъэхэм кызыкIагъэкIожьыштыгъэп.

Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 34-рэ статья шIуагъэ къегъэтыгъэным ыкIи кIэхуышIухэр кызгъэлыгъогъэнхэм ипринципху ыгъэнафэхэрэр аукохэзэ, Адыгэ Республикэм цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ игупчэхэм шIуагъэ кырамыгъэтэу зэкIэмкIи сомэ миллиони 3-рэ мин 827-рэ агъэфедагъ. Предприниматель IофшIэныр зэхэцэгъэным фэшI IэпыIэгъу афэхьугъэным ехьылIэгъэ Зэзэгъыныгъэху Адыгэ Республикэм и КъУ ЦЗН-хэм яунэе Iоф кызылэхуыгъэным ехьылIэгъэ субсидиэхэр зыратыгъэхэ ыкIи АР-м щылэ МИ ФНС-м щатхыгъэхэ нэгъыр 65-м субсидиу аратыгъэхэр кызыкIагъэгъэкIожьыгъэнхэм иIофыгъохэр зэрахьагъэхэп.

2.КъУ ЦЗН-у Тэхьутэмыкье районым щылэ 2003-рэ ильэсым щылэ мазэм и 13-м номерэу 1/29-рэ зытетэу къыдэкIыгъэ унашъоу «Организациехэм яIофшIэхуэу IофшIэныр кызухьумэгъэныр зыгъэцэкIэхэрэр егъэджэгъэнхэм ыкIи IофшIэныр кызухьумэгъэным шапхъэу пылхэр зэрэшIэхэрэр уплэкIугъэнхэм пылхьыкIэр ухъысгъэным фэгъэхьыгъэ» зыфиорэм зэригъэнафэрэм тетэу организациехэм япащэхэр ыкIи яспецалистхэр IэнатIэу зыIутхэмкIэ пшъэрлыгъэу яIэм тегъэпсыкIыгъэу ильэсищым кыкIоцI зэгъоготым нахь мымакIэу IофшIэныр кызухьумэгъэным фэгъэсэгъэнхэм фэшI рагъэджэнхэ фаеу зэригъэнафэрэр аукохэзэ, пэшIорыгъэшъу профессиональнэу егъэджэгъэнхэм кыхиубытэхэрэм ахигъахьы, организациеу ООО-у «Югстройизоляция» зыфиорэм иIофшIэнтIу еджакIо гыгъэлауагъ. Ахэр зэригъэджэгъэхэм фэшI организацием сомэ мини 5 хъарджэу ышIыгъэу ыкIи ахьщэр фызкIэгъэкIожьыгъэн фаеу кыгъэлыгъуагъ.

Организациехэм япащэхуэу ыкIи яспецалистхуэу IэнатIэу зэрэхьэрэм тегъэпсыкIыгъэу IофшIэныр кызухьумэгъэнымкIэ ильэсищым кыкIоцI фэшIыкIэ зэгъоготым нахь мымакIэу зэрэрагъэджэхэрэр пэшIорыгъэшъу егъэджэгъэным зыкIи епхыгъэп, ар ыпшъэкIэ зыцIэ кышцелогъэ норматив актхэм игъо альэгъурэу Iофыгъоу щыт.

Зырагъэджэхэрэ уж IофшIэхэр зыIутыхэ IофшIэпIэ чIыпIэхэм къалунэжыштыгъэхэ, ау Программэм зэригъэнафэрэмкIэ, зыIутыхэ IофшIапIэм зи зыIуыт IэнатIэу иIэм е нэмыкI IофшIапIэ Iуагъэхьанхуэу щытыгъ.

Тэхьутэмыкье районым щылэ КъУ ЦЗН-м изекIуа-кIэ бюджет мылькыу сомэ мини 5 шIуагъэ кымытыгъэу зэригъэфедагъэр нафэ къэшIы.

Тэхьутэмыкье районым щылэ КъУ ЦЗН-рэ ООО-у «Строймонтаж-2»-рэ 2010-рэ ильэсым жьоныгуаклэм и 5-м номерэу 5 зытетэу зэдашыгъэ Зэзэгъыныгъэу «Жьугъэу IуагъэкIынэу щыт IофшIэхэм япэшIорыгъэшъу профессиональнэ егъэджэн зэхэцэгъэным ыкIи еджапкIэр тыгъэным ехьылIагъ» зыфиорэм ыкIи КъУ

ЦЗН-рэ ООО-у «Грация» зыфиорэмрэ 2010-рэ ильэсым мэлъыфэгъум и 27-м номерэу 3 зытетэу зэдашыгъэ Зэзэгъыныгъэу «Жьугъэу IуагъэкIынэу щыт IофшIэхэм япэшIорыгъэшъу профессиональнэ егъэджэн зэхэцэгъэным ыкIи еджапкIэр тыгъэным ехьылIагъ» зыфиорэм яя 5-рэ пункт яя 5.1-рэ подпунктхэр аукохэзэ, цIыфхэм IофшIэн язытырэ предприятияхэм хъарджымкIэ аритыжыныу щытыгъэ ахьщэр зы нэгъырэм телытэгъэ уасэу сомэ мин 14,7-кIэ нахьыбэу афызэкIигъэкIожьыгъ.

УплъэкIунхэр кIохэзэ, ООО-у «Строймонтаж-2»-м, ООО-у «Грация» зыфиорэм лыеу аратыгъэ ахьщэр бюджет мылькыу игошакIоу — Адыгэ Республикэм цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъэралыгъо кыулыкыу и ГъэIорышIако зытемылгытагъэхэм апIуагъэхьэгъэ ахьщэу сомэ мин 14,7-р кыфызэкIагъэкIожьыгъ.

VII. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкIыгъэ мылькыу псауныгъэр кызухьумэгъэнымкIэ къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ республикэ клиническэ перинатальнэ гупчэм» 2010-рэ ильэсым фатIуншыгъэу шIуагъэ кытэу ыкIи зытелытагъэхэм апIуагъахъэзэ зэрагъэфедагъэу иуплъэкIун кыгъэлыгъуагъэхэр

УплъэкIунхэм нафэ кызырашIыгъэмкIэ, Урысые Федерацием ыкIи Адыгэ Республикэм янорматив правовой актхэр аукохэзэ сомэ миллиони 4-рэ мин 206,3-рэ агъэфедагъ.

1. Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 34-рэ статья мылькыу кIэхуышIурэ шIогъэ икьурэ къегъэтыгъэным ипринципху ыгъэнафэхэрэр ыкIи ия 162-рэ статья иположениехэр аукохэзэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэкIыгъэ мини 118,7-рэ телъхьапIэ ямыIэу хъарджымкIэ хатхыкIыжыгъ.

1.1. Урысые Федерацием псауныгъэр кызухьумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэхэмкIэ и Министерствэ 2009-рэ ильэсым мээзем и 16-м номерэу 45н зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «ПсауныгъэмкIэ зэрар кэзытырэ IофшIэн зыгъэцэкIэрэ IофшIэхэм щэ е ащ пелъжырэ гъомылапхъэхэр ыпкIэ хэмылэу ятыгъэнхэм инормэхэр ыкIи ишапхъэхэр, щэ е ащ пелъжырэ гъомылапхъэхэм ауасэхэм фэдиз ахьщэкIэ ятыгъэным шIыкIэу пылгыр ыкIи аратырэр зыфэдиэзыр, щэр е ащ пелъжырэ гъомылапхъэхэм профилактикэ папкIэу ятыгъэнхэм фэшI зыгъэ кэкIорэ лэпкьхэр ухъысгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиорэр аукохэзэ, IофшIэпIэ чIыпIэм псауныгъэмкIэ зэрар кэзытырэу зэриIэр къамыушы-хъатыгъэу а Iофым пIуагъэхьэгъэ сомэ мин 18,4-рэ хатхыкIыжыгъ.

1.2. Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфиоу номерэу 129-ФЗ зытетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м аштагъэм ия 9-рэ статья, бюджет учетымкIэ номерэу 148н зытет Инструкцием ия 3-рэ пункт аукохэзэ, кызыраушыхъатыжырэ документхэр щымылэхуэу ыпкIэ хэмылэу ятыгъэным телытэгъэ щэ литрэ 3670,5-м пIуагъэхьэгъэ сомэ мин 85-рэ хатхыкIыжыгъ.

1.3. Урысые Федерацием и Правительствэ 2002-рэ ильэсым чыпыогъум и 2-м номерэу 729-рэ зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Федеральнэ бюджетым кыхэкIырэ мылькыу зыпIуагъэхьэрэ организациехэм яIофшIэхэр Урысые Федерацием ишъолгыр кыулыкыу епхыгъэ командировкэ зэрэцагъакохэрэм хъарджэу аригъэ-шандыгъэмкIэ аратыгъэхэр зыфэдиным ехьылIагъ» зыфиорэр аукохэзэ, командировкэ шыIагъэхэр хьакIэщхэм зэрарысыгъэхэм ыкIи гъомылапхъэхэм пIуагъэхьагъэм фэшI телъхьапIэ ямыIэ сомэ мин 15,3-рэ хатхыкIыжыгъ.

2. ШIокI зымылэ медицинэ страхованиемкIэ Адыгэ республикэ фондым имылькыу щыщэу Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 34-рэ статья ыгъэнэфэрэ принципхуэу мылькыу шIуагъэ къегъэтыгъэным ыкIи кIэхуышIухэр кызгъэлыгъогъэнхэм телытагъэмрэ я 162-рэ статья ыгъэнэфэрэ положениехэмрэ аукохэзэ сомэ 1 миллионрэ мин 277,8-рэ агъэфедагъ.

2.1. Урысые Федерацием псауныгъэр кызухьумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэхэмкIэ и Министерствэ 2007-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 29-м номерэу 818-рэ зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Федеральнэ бюджет учреждениехэм IофшIэным кIэгъэгущIугъэнхэм нэшанэ зилэ ахьщэ тын лэпкьхуэу царатыхэрэр ыкIи федеральнэ бюджет учреждениехэм IофшIэным кIэгъэгущIугъэн нэшанэ зилэ тын лэпкьхэр зэрашагъэу-уцухэрэ шIыкIэр агурыгъэлогъэным ехьылIагъ» зыфиорэр, Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухьумэгъэным иIофшIэхэм лэжапкIэр щытыгъэным ехьылIэгъэ Положениеу №127-р, ГУЗ АРКПЦ-м иIофшIэхэм лэжапкIэр ятыгъэнымкIэ Положениер аукохэзэ, ащ Iутхэм IофшIэным кIэгъэгущIугъэнхэм нэшанэ зилэ ахьщэ тынхэр акIуачIэ етыгъэу Iоф зэрэшIэрэм ыкIи кIэхуышIухэр кызырагъэлыгъуагъэхэм фэшI аратыгъэх, сомэ мин 971,8-рэ пIуагъэхьагъ, дэгъоу Iоф зэрэшIагъэм ыкIи кIэхуышIухэр кызырагъэлыгъуагъэхэм уасэ зэрафаширэ шэпхъэ гъэнэфагъэхэр щымылэхуэ.

2.2. Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэхэмкIэ и Министерствэ 2003-рэ ильэсым мэкьюогъум и 30-м номерэу 41-рэ зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «КIэлэегъэджэ, медицинэ, фармацевтическэ IофшIэхэм ыкIи культурэм иIофшIэхэм IофшIэнтIу зэрэздагъэцакIэрэм нэшанэу иIэхэм яхьы-

лагъ» зыфиорэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2005-рэ ильэсым бэдзэогъум и 11-м номерэу 104-рэ зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Псауныгъэр кызухьумэгъэнымкIэ республикэ учреждениехэм яврачхэм IофшIэнтIур зэрэздагъэцэкIэн альэкIышIт сыхьат пчъагъэм ехьылIагъ» зыфиорэр аукохэзэ, Iоф зашIэн фитыхэ сыхьат пчъагъэм шIокIэу къафалыгътэзэ, лыеу сомэ мин 40,7-рэ аратыгъ.

2.3. ТелъхьапIэ щымылэу аратыгъэ лэжапкIэм техьогъэ хэбзэIахьхуэ сомэ мин 265,3-рэ хаубытыкIыгъ.

2.4. ЛэжапкIэр ятыгъэным ехьылIэгъэ положениеу зэхьокIыныгъэхэр зыфашигъэр Коллективнэ зэзэгъыныгъэм хагъэуцагъэп. ГУЗ АРКПЦ-м лэжапкIэр ятыгъэным ехьылIэгъэ иположение компенсационнэ нэшанэ зилэ тынхуэу яIофшIэхэм аратыхэрэр ыгъэнафэхэрэп: дежурствэм, сэнэхъатитIуагъэ Iоф зэрэшIэрэм, годзэ пшъэрлыгъэр зэрагъэцакIэрэм, зыгорэм иIэнатIэ зэрэ-зэрахьэрэм ателытэгъэ ахьщэ тынхэр. Сэнэхъат е IэнэтIэ заулэ зэрэздагъэцакIэрэм пае ограничениехэр зыфэдахэр агъэнэфагъэхэп. ЛэжапкIэр ятыгъэным ехьылIэгъэ положением Iоф дэшIэжыгъэн фае.

3. Социальнэ страхованиемкIэ Фондым имылькыу (родовой сертификатхэмкIэ) Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 34-рэ статья мылькыу кIэхуышIурэ шIогъэ икьурэ къегъэтыгъэнхэм ехьылIэгъэ шапхъэу ыгъэнафэрэр ыкIи ия 162-рэ статья ыгъэнэфэрэ положениер аукохэзэ сомэ мин 365,7-рэ агъэфедагъ.

3.1. Родовой сертификатхэмкIэ мылькыу Адыгэ Республикэм зэрэцагъэфедрэр федеральнэ шIыкIэу Урысые Федерацием псауныгъэр кызухьумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэхэмкIэ и Министерствэ 2008-рэ ильэсым мээзем и 5-м номерэу 51н зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Родовой сертификатхэмкIэ мылькыу зэрагъэфедрэ шIыкIэр» зыфиорэм. Родовой сертификатхэмкIэ мылькыу Адыгэ Республикэм зэрэцагъэфедрэ шIыкIэм федеральнэ шIыкIэм ыгъэнафэрэм фэдизэу лэжапкIэр ятыгъэнымкIэ фонд зэхэцэгъэнэу амал кытырэп, медицинэ IофшIэхуэу IэпыIэгъу ятыгъэным занкIэу хэлэжыагъэхэм яшIоигъоныгъэхэр еукдох.

3.2. Родовой сертификатхэмкIэ мылькыу зэрагъэфедрэ Федеральнэ шIыкIэу номерэу 51н зытетым и Гуа-дзэу № 1-м ия 4-рэ пункт ГУЗ АРКПЦ-м мылькыу къалыIэсыгъэр гъэфедегъэным ехьылIэгъэ унашъоу мазэ къэс кышцыдагъэкIурэм кыкIэлъыкIорэ хъарджымкIэ мылькыу зэрагъэфедегъэ лъэныкьохэр: медицинэ оборудованиер, инструментхэр, медицинэ мэханэ зилэ пкыгъэхэр, сабий кызыфэхъунэу щытхэм ыкIи кIэлэцIыкIухэр зыгъэшхэхэрэ ныхэм апае Iэзэгъу уцхэр ыкIи гъомылапхъэхэр хэгъэхьожь шIыкIэм тетэу кызщыфэгъэныр ыгъэнафэхэрэп.

3.3. Родовой сертификатхэмкIэ мылькыу гъэфедегъэным ехьылIэгъэ Положением ия 2.4-рэ пункт ыгъэнэфэрэ шапхъэхэр аукохэзэ, ГУЗ АРКПЦ-м медицинэ IэпыIэгъоу аратыгъэм идэгъугъэ уигъэрэзэнэу зэрэщымытыгъэм емылгытыгъэу, зилэ IофшIэн щыкIагъэ фэхьугъэхэм хэгъэхьожь шIыкIэм тетэу лэжапкIэу аратыгъэм сомэ мин 289,8-рэ пIуагъэхьагъ. ХэбзэIахьхуэ ащ сомэ мин 75,9-рэ техьуагъ.

4. ЫпкIэ зыхэлэ фэIо-фашIэхуэу агъэцэкIагъэхэм кхэхэкIыгъэу сомэ мин 314-рэ Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 34-рэ статья ыгъэнэфэрэ принципхуэу мылькыу шIуагъэ ыкIи кIэхуышIухэр къегъэтыгъэнхэм телытагъэхэр аукохэзэ агъэфедагъ.

4.1. Хъарджэу ашыгъэ сомэ мин 314-р (моральнэ зэрарэу арагъэшIыгъэм фэшI сомэ мин 250-рэ, судым Iофыр зэриIуагъэм фэшI сомэ мини 6, тазырхэр сомэ мин 15, письмэхэм апае Министерствэм афигъэхьыгъэ сомэ мин 45-р) уставым ыгъэнэфэрэ пшъэрлыгъэр гъэцэкIэжыгъэнхэмкIэ законодательнэ, норматив ыкIи локальнэ актхэм агъэнэфэрэ пшъэрлыгъэр медицинэ IофшIэхэм зэрифэгъуашуэу зэрамыгъэцэкIагъэхэм ыпкIэ кыкIэу цIыфхэм зэрарэу арагъэшIыгъэр пщыныжыгъэнымкIэ IэзэпIэ учреждением гражданскэ-правовой пшъэдэкIыжыу ыхьырым кытыгъ.

4.2. ЫпкIэ зыхэлэ фэIо-фашIэхуэу цIыфхэм афагъэцакIэрэм кыхэкIырэмкIэ цIыфхэм лэжапкIэ ятыгъэным ехьылIэгъэ фондym Положением ыгъэнэфэрэ лъэныкыу ыпкIэ зыхэлэ фэIо-фашIэхуэу афагъэцэкIагъэхэм къацэкIогъэ федэм щыцIахь IофшIэхэм 2010-рэ ильэсым атегощэгъэным фэгъэхьыгъэм Iоф ышIэщтыгъэп ыкIи ащ хэплэжыгъэн фае.

5. Федеральнэ законэу «Бухгалтер учетым ехьылIагъ» зыфиоу номерэу 129-ФЗ тетэу 1996-рэ ильэсым шэкIогъум и 21-м кыдэкIыгъэр ыкIи Урысые Федерацием финансахэмкIэ и Министерствэ 2008-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 30-м номерэу 148н зытетэу къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Бюджет учетым ехьылIэгъэ Инструкциер ухъысгъэным ехьылIагъ» зыфиорэр аукохэзэ сомэ миллиони 2-рэ мини 130,1-рэ агъэфедагъ.

5.1. Бюджет учетым ехьылIэгъэ Инструкциеу №148н-м ипунктхуэу 19-р, 263-р аукохэзэ, унэхэр, псэуалэхэр, фонд шъхьалэм хэхьэхуэу бэджэндэу аштагъэхуэу сомэ мин 438-рэ зыуасэхэр баланс учетым хагъэуцагъэхэп, материалнэ пшъэдэкIыжэ зыхьырэ цIыфхэм арапхыгъэхэп.

(Джыри кыкIэлъыкIошт).

Ветеранхэм афэгумэкIынкхэр япшъэрылъ

БэмышIэу къуаджэу Очэпшые тыщылагъ. ЗэдгашIэ тIшлогъогъэ Иофыгъохэм ащыщыгъ заомрэ ИофшIэнымрэ яветеранхэм нэпэ ящыIэклэ-псэуклэ зыфэдэр, ахэм яфэIо-фашIэхэр зэрагъэцакIэхэрэр. Ащ фэшI апэу зыIудгъэклагъ чIыплэ коим иветеранхэм ясовет итхьаматэу Делэкъо Рэщыдэ.

— Сэ ветеран организацией пашэ сызыфашыгъэр илэсигуI хьугъэ, — икъэIотэнхэр къырегъажьэх тигушыIэгъу. — ПсэумкIи тиучет хэтыр нэбгырэ 452-рэ. Заом хэлэжъагъэу тигъэжэу закъор Советскэ Союзым и Лыхъужьэу Нэхэе Даутэ ишхъэгъусэу Мария Сергей ыпхъур ары. Ар лыхъэгъэ заом пхъашэу зэрэхэлэжъагъэм ишыхъагъэ бгъэхэлъхъэ лъапхъэу илэхэр. Зэрэчылэу фэраз, шIу алъэгъу. Алахъым телъэу бэгъашIэ ышIынэу.

Тиветеранхэм ащыщэу 200-м ехъур тылым шылагъэх, заом илэхъан къын зыльэгъугъэ бзылфыгъэх, ныхъыкIэ дэдэу ИофшIэныр езыгъэжъэгъэ-гъэхэ кIалэх. Адрэхэр ИофшIэным иветераных, нэужым пенсием кIожьыгъэх.

— Адэ зэо лэхъаным тылым шыIэгъэ бзылфыгъэхэу, пасэу ИофшIэныр езыгъэжъэгъэ кIалэхэу къынышхо зыльэгъугъэ зауэмэ ягугъу къытфэ-шыба?

— Лъэшэу сигуапэу ацIэ къесIон. Къезгъэжъэн Шхъэлэхэо ХьарунэкIэ. Къыным зыкIэуном кIэлагъэ. Зыфагъазэрэр ышIагъ. «ЫI» иIагъэп, отычыр ыIэдакъэзэ гъашIэр

къыхыгъ, пхъэшIэ бригадэм хэтыгъ, нэужым ащ ипэшагъ, былым IыгъыпIэхэр ышIыгъэх, мэкъу ыкIи орзэ хъандзохэр мыкIодынхэу, мышъунхэу ыгъэпсыхэзэ, щысэтехышIэу лэжъагъэ. Нэхэе Хысэ тинахъыжъэхэм ащыщ, шыкузэкIэ-тым исыгъ, былымIыгъыгъ, фермэм илэжъэкIо пэрытхэм ащыщызэ къыхыгъ.

Нэхэе Мыхъутарэ ибэу къын ыльэгъузэ къэтэджыгъ, механизатор сэнэхъатыр Ханскэм щызэригъэгъоти, егъашIэм чIыгум ыIэ хэлъызэ, гъучI шэрэххэр зыкIэт трактор кIочIэ-шхом тесызэ къыхыгъ. Дыхъу Къадыр Очэпшые икIымэ, Шыхъанчэрыхъаблэ лъэсэу кIозэ (ахэр зы колхозэу шытыгъ) илэсыбэрэ трактористэу Иоф ышIагъ, ищытхэу аригъэIуагъ. Кушъу Мухьдинэ С-100-м тесэу силосыр ыубэ-щтыгъ, чIыгур ыжъоштыгъ, хьалэлэу лэжъагъ.

— Тибзылфыгъэхэми къынэу ащэчыгъэр тшыгъупшэрэп, — ипсалъэ къыпегъашэ Делэкъом. — Заом илэхъан хульфыгъэ, бзылфыгъэ Иофи зыгъэцэклагъэхэр ахэр арых. Ячэмхэр кIэшлагъэхэу чIыгур ажъуагъ, чылапхэр тамэкIэ

Краснодар къырахыгъ, шIуанэкIэ пкIагъэх, гъупчэкIэ натрыфыри тыгъэгъазэри Iуахыжыгъ, бэщкIэ аутыжыщтыгъ, коцыр бганэ ашIызэ молотил-кэмкIэ аIожьыщтыгъ. Ащ фэдиз хъазабыр зыпэкIэIыгъэхэм ащыщы Нэхэе Тыжын, Гышц Шылэхъан, Нэхэе Хьаджрэт-хъан, нэмыкIхэри. А къыныгъохэр зэкIэ зышэчыгъэ Къэ-зэнч Хьалимэт бэрэ пэмылгъэу ыныбжэ илэсышъэ хъушт, егъашIэм губгъом пцэрэхъа-кIоу итызэ, шъофым шыла-жъэхэрэм игъом гъомылапхэр афигъэхъазырымэ, ыгъашхэхэ-зэ, ыгъэразэхэмэ, Иоф аригъа-шIэзэ къыхыгъ.

— Адэ ащ фэдиз къын зыльэгъугъэхэу, зыныбжыкIэ хэклотагъэхэу зигугъу къэп-шыгъэхэм сыда шъо афэшъу-шъэжын шъульэкIырэр?

— Ащ дэгъоу укыкIэуп-чIагъ. Дунаим ахэм къамылэ-жыгъэрэ ямыфэшъуашэрэ шы-Iэп. Ау тэ афэтIэшъурэ шIа-гъо шыIэп. ТыфэмыекIэ, афэ-шIэгъэн, гъэшлогъэнхэ, гъэгъу-шлогъэнхэ, гъэчфыгъэнхэ зэрэ-фаехэр къыдгурымыIокIэ арэп. КъызхэкIырэр ащ фэшIыкIэ амал горэ зэрэтимыIэр ары.

Нэпэ шылаклэр зэрэкыныр

хэти ешIэ. Зы отэрыр бай, фэ-шыгъэх, мылкъоу яIэм ычIэ зыфэдизыр ашIэрэп, Iэклыб къэралхэм ащэжъотых. Нахы-бэр, анахъэу къоджэдэхэр, тхьамыкIэх. ЗиIофхэр дэхэр зыныбжэ хэклотагъэхэр, зыльэ-хъанэ механизатор, былымIыгъ бэлахыгъэхэу, чэщи мафи зымылагъэхэу, жъы хъугъэхэу, лъэкI зымылэжъхэр арых. Япен-сиехэр цыкIух, сомэ минибл нахыбэ къызэрамытхэрэр ахэ-тых, газыпкIэм, Iэзэгъу уцхэм, нэмыкIхэм ауасэ ренэу къы-хэхэо, ежъхэм зыпагъэкIодэ-жын мылкъу къафэнэжърэп. Мэсымаджэх, гумэкIыгъоу яIэм къыхэхэо.

Ахэм тафэгумэкIыныр тип-шъэрылъ шхъаI шхъае, ащ фэшI мылкъу тIэкIэлъэп. Мары сымэджэ зытфых тIэ. Дэгъу-ба талыплъэмэ, е мэфэкI гор-рэм, е къызыхъугъэхэ мафэм ехъулэу тафэгумэкIыгъэ? Чыплэ койми тэри амал тIэлэп. Арэу цытми, пенсиеу къысатырэм къыхэхымэ, сымаджэхэм салыплъэу, къызыхъугъэ мафэ-хэмкIэ гъэзетымкIэ сакъыфэ-гушIоу езгъэжъэгъагъ, сфэгъэ-хъугъэп, мылкъур икъугъэп. Арышъ, тэгугъэ ыпшъэкIэ цыIэ типашэхэм мы Иофым

икIыгъо горэ къыфагъотынэу. Ащ пыдзагъэу Делэкъо Рэ-щыдэ къытфилотагъ ТекIоны-гъэм и Мафэ ехъулэу заом шыфэхыгъэхэм ясаугъэтхэр зэрагъэкъэбзагъэхэр, ахэм ми-тингхэу ащылагъэхэм цыфыбэ зэрэхэлэжъагъэр, къазэрашъы-гушылагъэр. Советскэ Со-юзым и Лыхъужьэу Нэхэе Даутэ ычIэ зыхырэ урамэу чылэр тIоу зыгошърэм икIэ-лъэныкыо иутыгъэ Iаехэр иIэ-хэу, машэм машэр къыготэу, урыкIон умылэкIэу зэрэщы-тыр тигъэзет къыдгъэхъэгъагъ. Ари «зэрадыжыгъэр», урамы-ри чэщырэ нахъ къэнэфэу зра-шыгъэр къытиIуагъ.

Ауми, къоджэ урамхэм ягъэ-цэкIэжынкIэ, ахэр чэщырэ зэ-пэнэфыжы хунымкIэ шIэгъэн фаеу шыIэр макIэп. Мы Иофы-гъохэм язэшIохынкIэ IэпыIэгъу къафэхъунхэу зыщыгугъыхэрэр республикэ Парламентым иде-путатхэу Хьабэхэу Юрэрэ (ащ фэразэх) ХьокIо Славикрэ, рай-советым инароднэ депутатэу хадзыгъэхэу ХьокIо Марыет, Пчыхъалыкыо Аюб (ар райсо-ветым итхьаматэ хъугъэ) ыкIи Пшыдатэкъо Аслъан.

— Тэри тыщысыщтэп, — еIо Рэщыдэ. — Чыплэ коим ипашэу Кушъу Аслъанрэ сэры-рэ нахыжъхэм ясовет итхъа-матэу Пшыдатэкъо Мыхъам-чэрые тигъусэу ветеранхэр зыгъэгумэкIыхэрэм, къоджэ Иофыгъохэм язэшIохын та-пылгышт, тидепутатхэм аджэ-тыкIошт, къыздедгъэIэщтых, районым ипашэхэми заIуд-гъэкIэшт.

(Тикорр.).

Сыд уищыIаклэ, ПРИКУБАНСКЭР?

Поселкэу Прикубанскэр Тэхъутэмыкыое районым итемыр лъэныкыокIэ гъэзагъэу Пшызэ исэмэгубгъу кIэлъырыс. Тэхъу-тэмыкыое къоджэ псэупIэм хэхъэ. Нэбгырэ пчъагъэу дэсир 1084-рэ. Цыф лъэпкIэ зэфэшъафхэу 20-м къехэу дэс, унэгъо 400-м ехъу щэпсэу. ПсэупIэм газыр, псыр, телефоным иIэх, културэм и Унэ, тучанхэр, сабий джэгупIэ, фельдшер-мамыку пункт дэтых. Поселкэм икыблэ лъэныкыокIэ блэгъэ дэдэу федеральнэ мэхъа-нэ зиIэ гъогушхохэу Краснодар — Новороссийскэ, Краснодар — Жыубгъу блэкIых. Пшызэ зэрэ-пэблагъэм пае цIэу «Прикубан-ский» фаусыгъ.

Поселкэм ыубытырэ чIыплэм къалэу Краснодар дэт лы комби-натым исовхоз цыIу шытыгъ. Ащ былымхэр шагъэпцэрэщты-гъэх, Дижур Яков идиректо-рыгъ. Комбинатымрэ совхозым-рэ зэгъунэгъу дэдагъэх, псы-хъоу Пшызэ закъу зыгошъы-щтыгъэхэр.

1929-рэ илэсым къышпыре-гъажэ поселкэм ыныбжэ. Апэ-рэ лэхъаным къыныгъ поселкэм дэххэм ящыIаклэ: зэкI пIоми хъу-нэу ИофшIэнхэр Iэклэ агъэцакIэ-щтыгъэх, гъогухэр шылагъэхэп, псыуцупIэхэм, темэнхэм, орыж-хэм чIыплэр зэлаубытыщтыгъ.

Уахътэм диштэу поселкэм зыкыIэтэу еублэ, тучанхэр, ма-стерскоир, лэжыгъэ гъэтылгы-пIэр, ублэпIэ еджапIэр, култу-рэм и Унэ шагъэлсых. 1964-рэ илэсым Прикубанскэ пынджэ-лэжэ совхозыр зэхашэ. Я 70 — 80-рэ илэсхэм районым ианахъ хъызмэтшIэпIэ инымэ ащыщ

Прикубанскэ пынджлэжэ совхо-зыр хъугъагъэ. Пынджлэжэ цIэрыIохэм ящыгъу Адыгейми Краснодар краими ащызэла-шIэгъагъ. ЗэкIэ ахэм уакъытегу-щыIэным охътабэ ыхышт, ау зы нэбгырэ ычIэ къелогъэныр игъоу сэлъыгъ. Ар Иван Ясенкэр ары. ЗэлашIэрэ пынджлэжэ, орден ыкIи медаль пчъагъэхэр къыра-тыгъэх. Звенэм ипэшагъ, пын-джым иеутын ыкIи иIухыжын охътэ къынхэм атефэ зэхъуми, Иванрэ игъусэхэмрэ аIэ зэкIэ-дзагъэу Иоф ашIагъ, пындж ге-ктарым центнер 40-м къышчымы-кIэу къырахыжъэу уахътэ къа-кIугъ. Джащ тетэу ядахэ ара-гъалоу, гъэхъэгъэшIухэр ашIы-хэхэ, совхозым илэжъаклэхэм Иоф ашIагъ, поселкэм изыкье-гъэлэтын ялахышIу хашIыхыгъ.

Тэхъутэмыкыое районым иад-министрацие ипашэу Шхъэлэ-хэо Азмэт кIэщакIо фэхъугъэу районым ипсэупIэхэм цыф зэ-хахъэхэр ащызэхашэх. Азмэт IэнатIэм зылухыгъэр мээитIу нахыбэ хъугъэп. ПэщакIэр ишъыпкъэу Иофхэм язэшIохын фежъагъ. Районым ит псэупIэ-хэм, цыфхэм, къулыкъушIаплэ-хэм нэIуасэ зафешIы, Иофхэм язытет зэрегъашIэ. Ащ фэдэ ИофзехъакIэм мэхъанэшхо иI: шIэгъэн фаехэм зашегъэгъуазэ, ахэм язэшIохынкIэ амалэу шыIэхэм алъэхъу, хэклыпIэхэр къегъотых.

ЫпшъэкIэ къызэрэсIуагъэу,

Прикубанскэр Тэхъутэмыкыое къоджэ псэупIэм хэхъэ. Ащ шыIэгъэ зэхыхэм псэупIэм иIэшхъэтетэу Мышъэ Мэдинэ поселкэм фэгъэхыгъэ ИофшIэн-хэу 2011-рэ илэсым зэшIуа-хыгъэхэм къащытегушылагъ. Бэ ИофшIэнэу зэшIохыгъэ хъугъэ-хэр: сомэ миллиони 4-рэ мин 330-рэ поселкэм изтегъэпсы-хъэн пэIуагъэхыгъ. Ащ иурамэу Мамырныгъэр лъэшэу зыщы-кыуагъэу шытыгъ, транспорткIи, лъэсэуи урыкIоныр къыныгъ. Урамыр зэтырагъэпсыхыгъ, ас-фалыт тыралъхыгъ, тамыгъэхэр шагъэуцугъэх. КIэклэу кэпIон хъумэ, цыфхэм загъэпсэфы-жыгъ, урамым ушъэекIоныр щынэгъончэ хъугъэ.

ЯтIонэрэ Иоф дэгъоу шагъэцэ-клагъэр сабий джэгупIэ посел-кэм къызэрэщызIуахыгъэр ары. Ны-тыхэри, ежъ кIэлэцыкIухэри инэу кIэгъушIу ащ: шэдэжгъу, зыщагъэпсэфы, Иофхьабзэу мыщ шырекIокIыхэрэм ахэ-лажъэх. Мафэм гурытымкIэ сабий ыкIи кIэлэцыкIу 30 — 35-рэ фэдизмэ уахътэр мыщ шагъаклэ.

Фельдшер-мамыку пунктыр поселкэ гузэгум ит, арышъ, Iэрыфгъу. Цыфыбэ къеуапIэ, пунктым апэрэ IэпыIэгъур цыфхэм шагъоты, нахъ куоу зэлэзэн фаехэр сымэджэххэм, поликлиникэхэм агъаIох.

Пунктым шыкIагъэу илэхэр дэгъэзыжыгъэхэмэ нахышIоу

Иоф ышIэшт. Учреждениер зычIэт унэр зашыгъэм шегъэ-жъагъэу капиталнэу агъэцэкIэ-жыгъэп, унашхъэр, унэ кIоцI-

хэр зэщыкыуагъэх. Ар къэзы-гъэплъырэ хъакухэри, ахэм яп-хыгъэ псэуалгъэхэри зэкIэ кIэу зэблэхъугъэнхэ, оборудования-кIэ ыкIи кондиционерхэр игъэуцогъэнхэ фае. Медици-нэм епхыгъэу джыри зы Ио-фыгъу: лор врач поселкэм ищыкIагъ, ащ бэшIагъэу цыф-хэр кIэлъэлэх.

НэмыкI псэупIэхэу цыф зэ-хахъэхэр зыщекIокIыгъэхэми псым иIоф икыу фэдизэу ащы-зэпыфэрэп. Прикубанскэм иIофхэр анахъ дэххэм ащыщ. Зашъохэрэ псыр имыкыоу, зэ-пыоу, анахъэу гъэмафэм, бэрэ къыхэхэIы. ПсырыкIопIэ трубэ-хэм гъуанэхэр афэхъугъэх, псыр шIои мэхъу, уешъонкIэ шы-нагъо. Ащ фэд, псыфабэм иIофи зэпыфэрэп.

Илэс пчъагъэ хъугъэу посел-кэр псым «есэу» хэс. Ар зыхъу-рэр ошх ужыр ары. Урамхэр, урамыбгъухэр, шагухэр ошхып-сым зэлыеубытых, узекIоныр къын мэхъу, псыуцугъэхэм ащы-кIухыгъуай. А зэпстэур къыз-хэкIырэр нафэ: псым кIуапIэ илэп, кэнаухэр чIышхъашъом щиз хъужыгъэх, трубэхэр шIойхэм аушъагъэх.

Къоджэ псэупIэм иIэшхъэ-тетэу Мышъэ Мэдинэ къызэри-IуагъэмкIэ, бэрэ пэмытэу псы-кычIэщыпIэ кIэу поселкэм шагъэуцугъэ, урамэу Мамыр-ныгъэм псырыкIо трубэхэр шы-зэблахъуштых. ЕтIанэ чэзыур

адрэ урамхэм анэсышт. ШIоип-сыр зэрычэрэ трубэхэр зэбла-хъухэу, кэнауIэхэр зашIыхэ-рэм, Иофыр зэшIохыгъэ хъушт. Мы Иофым изэшIохын фэгъэ-зэгъэнэу комиссие район адми-нистрацие ыгъэнэфэшт, Иоф-шIэнхэр зэрэклорэ шIыкIэм охътэ гъэнэфагъэкIэ комиссием администрацие ипашэ цыгъэ-гъозэшт.

Зы уахътэ сабий IыгъыпIэхэр зэфашIыхы, ублэпIэ еджапIэ ашIыжъэхэу районым къышцежъ-гъагъ. Джы нэмыкIэу Иофыр хъугъэ: ублэпIэ еджапIэхэр зэфашIыжыыхэп, сабий Iы-гъыпIэ ашIыжыых. Ащ тетэу зэрашIырым лъапсэ иIагъ. Джы сабыеу къэхъурэр нахыбэ хъугъэ, еджапIэмэ ачIэсыр нахъ макI. ГушыIэм пае, кIэлэцыкIу еджапIэу нэбгырипшI нахыбэ зычIэмысыр еджапIэIэ пIыгъэу, ахъшабэ пэлухъэу оIыгъкIэ сыд фэдэ къыхыгъ? Джы мары икIэрыкIэу сабий IыгъыпIэ «Ма-лышок» ычIэу къызэIуахыгъ. Ащ ИофшIэнхэр къызыдихыгъэх. ЗэкIэ шхъаныгъуцгъэхэри унэ кIоцIыпчэхэри зэблэхъугъэнхэ, джэгупIэхэм якIурэ гъогухэр гъэцэкIэжыгъэнхэ, кондицио-нерхэр игъэуцогъэнхэ фае.

НэмыкI Иофыгъохэри посел-кэм дэххэм цыф зэхыхэм къыщаIэтыгъэх. Ахэр зэкIэ зэшIохыгъэ зэрэхъуштхэмкIэ шIошхъуныгъэ ялэнэу районым ипашэ цыфхэм къариIуагъ.

Зигугъу къэсшыгъэрэ рай-оным изы псэупIэ шыклогъэ цыф зэхыхэр ары. Адрэ псэ-упIэхэми ащ фэдэ Иофхьабзэхэр ащыкIуагъэх ыкIи ащэкIох. ПсэупIэхэм язытет куоу район пашэр нэIуасэ зыфешIы. Шхъэ-ихыгъэу цыфхэм адэгъушыIэ, ахэм агу къелэты.

(Тикорр.).

Сыкызытегушылэ сшюигоу лыр кьуаджэу Афыпсыпэ шэпсэу, унэгъо эклужь дахэ ил, адыгабээр, тишэн дахэхэр егъэлъаплэх, чан, цыфышлэ. Ар Шыу Мэдин Мусэ ыкьор ары, милицием имайор, мы уахьтэм тлысыжыгъэу зегъэпсэфы.

Бэклае шлагъэ Мэдинэ зысшлэрэр. Сыгу рехыхь ишэн-зе-клякляхэр: цыф рэхьат, жэбзэ кьэбзэ дахэ гуль, шылэныгъэм ыпсыхьагъ, ащ ильэныкыуабэмэ хэшлэ куу афырил. Шырытэу, шыабэу, хэгупшысыхьэзэ мэгушылэ, лые кыиорэп, гъэсагъэ, культурэшхо хэлъ. Згъэшлагъоу Мэдинэ хэслъагъорэмэ ащыц адыгабээм еплъыкля-фыштыкляу фырирэр. Ащ мэхъанэшхо илэу сэлъытэ.

— Кьуаджэм дэклыхэу, урыс станицэ е кьалэ горэм ильэс залэрэ зыдэсыхэрэм, адыгабээр ащыгъупшэжыгъэм фэдэу зыкьашлэу адыгъу шылэр маклэп, — ело Мэдинэ. — Ащ фэдэхэр зылорэр фэмыф, ылорэр шыпкьэп. Ныдэльфыбээр ащ лыпытэу пщыгъупшэжыгъэм шытэп, ным ибидзыщэ ар хэлъ. Боу тыбзэ дахэ, кьабзэ, гурылогъошлэ, ау тилъэпкэ шышымэ ар пыды ашлэ. Мары ильэс шъэныкьорэ, Адыгеим сисыгъэп, сызыхьтыгъэхэр, Иоф зыдэсшлагъэхэр нэмыкля цыф лъэпкыхь. Ащ емылтыгыгъэу, синыдэльфыбзэ мэфэ закъуи лэклэ сшылэгъэп, сшыгъупшагъэ фэдэу зысшылэгъэп.

Шульэгъуныгъэ гъунэнчэ лъэпкым, лъэпкыбзэм, адыгэ шэн-зэхэтыклэхэм афырил Мэдинэ. Джащ фэд ишхьэгъусэу Бармэти. Мэдинэ Иоф ышлэнэу тыди загъакуи гъусэу илагъ, кыни гушлуагъуи зэдагышгъ, сьд коллектив зыхахьэми, адыгэхэм ящытху аригъэуагъ.

1930-рэ ильэсым Шыу Мэдинэ кьуаджэу Афыпсыпэ кышчы-хьугъ. Мэкъумэщышлэ унэгъо лужу кызырыкля кызырыху-хьагъэр. Ны-тыхэр, Мусэрэ Чэбэхъанрэ, зэгурылохэу, зэдэлъжэхэу лажьэщыгъэх. Яунагъо сабыибл кыхьухьагъ: Мусльимэт, Разыет, Исмахьил, Мэдин, Рэщид, Марыет, Хьамид. Ильэс зэблэкляхэм ядунай ахьожьыгъ Мусльимэт, Исмахьилэ, Марыет, Хьамидэ.

1940-рэ ильэсым Шыу Мусэ, унагъом ышхьэ, ильэс 36-рэ нахь ымыныбжыгъу дунаим ехыжыгъ. Мэдинэ а уахьтэм ильэсипшлэ ыныбжыгъэр.

Фашист техаклохэр тыхэку

Мэдинэрэ Бармэтрэ

зырафыжыыхэм ибэу кьэнэгъэхэ Мэдинэрэ Рэщидэрэ станицэу Елизаветинскэм (Краснодар край) дэт клэлэцлыкляу ыгыпшлэм ратыгъагъэх. Джащ тетэу клэлэцлыкляу ыгыпшлэм ззышхэм ящылэныгъэ шылэыклягъ, коллективышхом шыщ хьугъэх, хабзэу мыщ члэлхэр агъэцаклящтыгъэх.

Клэлэцлыкляу ыгыпшлэм ильэс 16 зыныбжэ икьурэр члагъэклэти, еджакля агъаклоштыгъэ елофышлэ лугагъахьэщтыгъэ. 1947-рэ ильэсым ищылэ мазэ Краснодар дэт ФЗУ-м Мэдинэ члагъахьэ. Гъэблэ ильэс кыным ибжыхьэ училищыр кьеухы, пхьэшлэ сэнэхьат илэ мэхьу. Ащ даклоу, пхьэм псэолтэ зэфэшхьафхэр зырыхашыкырэ станокыи Иоф ришлэнэу сэнэхьати егъоты. «Краснодарстрой» зыфиорэ трестым ипсэолтэшлэ-

монтаж гъэларышлэлэу N 3-м Иофшлэныр шырегъажьэ, псэуплэ унэм чыплэ кышчыраты. Апэрэмкля «Главкинопрокат» зыфиорэм пхьашлэу клэлэр шэлажэ, шыфхэр зычлэсыщт унэхэр а организацией ышлэщтыгъэх. Нэужым партием икрайком зычлэтыгъэ унэр зыпкэ изыгъэуцожьырэмэ ахэтэу Иоф ешлэ. Ащ даклоу еджэ, пчыхьэ еджаплэм ияблэнэрэ класс кьеухы.

А ильэс дэдэм дзэ кьулыкьум ащ, сержантышлэ илэу зэпхыныгъэм иотделение командир фашиш. Нэужым дивизием ипчыхьэ партийнэ еджаплэ кьеухы. Боевой ыкли политическэ ухьазырыным иотличникэу шытыгъ, кьулыкьур шытху хэлъэу зэрихьырэм пае мэфипшлэ кьырати, яджэ зигъэпсэфынэу кьагъэ-клогъагъ.

Кьулыкьу ужым Краснодар

кьэкложы, илофшлэлэ лухьажы шлоигоу, ау ащ тетэу хьурэп, милицием хагъахьэ. Милиционер клэлэхэр зыхэт художественнэ самодеятельностым иорэдыло ыкли икьэштокля куп хэхьэ. Ильэс фэдизырэ Иоф ышлагъэу ищылэныгъэ зэхьоклыныгъэ фэхьу. Новосибирскэ милицием иеджаплэу хьэхьун-гъэсэным икьулыкьур фэзыгъэхьазырхэр агъакля. Кьалэу Ростов кляуи, хьэ ныбжыкля кьалыхыгъ, ар игъусэу Новосибирскэ кляу-гъэ. Хьэ гъэсэным шылэу пылхэр, а Иофымкля сэнэушыгъэ зыхэлхэр, кьулыкьузехьаным ишгъэфхэр зылэклэлхэр ялэпы-лэгъухэу ильэс еджэгъур зауым, зэкля курсантхэм младшэ лейтенантышлэ кьафауси, Иоф зышашлэщт чыплэхэм агъэклугагъэх.

Станицэу Северскэм (Краснодар край) милицием иотделэу

дэтым Иофшлэныр шырегъажьэ. Рабоч ныбжыкляхэм япчыхьэ гурыт еджаплэ, Иоф ышлэзэ, клэлэм кыуухыгъ, милицием иеджаплэу Саратов дэтым агъакляуи, юрист сэнэхьат илэу кыгъэзэжыгъ. Иэнэтлэ зэфэшхьафхэр илагъэх: псынклэу зэшлохыгъэн фэе Иофхэм афэгъэзэгъагъ, уголовнэ розыскым иоперуполномоченнагъ. Джащ тетэу ильэс 15 а зы чыплэм милицием имайорэу Шыу Мэдинэ Иоф шиллагъ.

1983-рэ ильэсым зигъэпсэфыныр кьылэжыгъэу Краснодар кьэкложы. Ишхьэгъусэу Бармэтрэ ежыррэ зэдашти, Афыпсыпэ нэужым кьэкложыгъэх. Зэгурылохэу, зэдэлужьхэу ахэр зызэклягъухэр ильэс 55-рэ хьугъэ. Унэгъо хатэр алэжы, Мэдинэ пцэжыгъэхэр ехьух.

Зэшхьэгъусэхэм клэлэтиу зэдапугъ, зэдэлэжыгъ: Ибрахьимэрэ Русланэрэ. Ибрахьимэ Кубанскэ автомобиль компанием иавтосалонэу лэклэ хэгъэгъухэм кьарашырэ автомобилхэм ялугъэклэ пылтым ипрезидент. Руслан Кубанскэ мэкъумэщ институтым электрификациемкля ифакультет, культурэм иуниверситетэу Краснодар дэтыр кьыу-хыгъэх. Исэнэхьаткля журналист-сурэтгышлэ. Сурэтышлэ салонэу «Кенгуру» зыфилоу Краснодар дэтым икоммерческэ директор. Мэдинэрэ Бармэтрэ пхьорэльф-кьорыльфишлэ кьом ыпхьу ыпхьужьэу зырэ ялэх, ахэм лъэ-шэу аклэгъушлэх.

Зызэклягъухэр ильэс 55-рэ зэрэхьугъэмкля тигуапэу тафэгъушлэ. Шоу шылэр кьадэхьоу, насыпышхо ялэу ильэс пчъагъэ джыри зэдагъэшлэнэу тафалэа.

ХЪУШТ Шэбан.

Сурэтым итхэр: **Мэдинэрэ Бармэтрэ.**

Нэшъукъуае шыщ Кляуи Вячеслав тигъэзетеджэхэм зэклями алэгъугъэу, янэлуасэу шымытми, итхыгъэхэу «Адыгэ макъэм» кыхьэхэрэмкля ашлэ. Сыда плэм ар ащ иныбджэгъушлэ, лъэпкэ гъэзетэр кьыретхыкы, еджэ, кыфэтхэ, зыгъэгумэкырэ Иофгыдохэр кышчлэтых, ихэхьоныгъэхэм ащэгъушлэ.

Исэнэхьаткля Вячеслав клэлэегъадж. Кьыгъэшлэгъэ ильэс 66-м шыщэу 30-м егъэджен-плуныгъэм фэлэжагъ. 1961-рэ ильэсым Адыгэ педучилищыр, ащ ыуж АКЪУ-р кыуухыгъэх. Клэлэегъэджэ кызырыкляуагъ, Нышъукъо гурыт еджаплэм ильэсие изавучыгъ. Ильэсыбээр ащ идиректорыгъэу Кляуи Исмахьилэ ицыфышлэу, гуклэгъушхо хэлъэу, Иофшлэлохэу зэрэщытыгъэр непэ кызынэсыгъэм шыгъупшэрэп.

Джащ фэдэу ежэ Вячеслави лэжэклошху, чылэ Иофхэм агъэгумэкы, общественнэ Иофшлэнхэм ахэлэжэныр икласэ хьугъэ. Ащ ишыхьат 1996-рэ ильэсым зигъэпсэфынэу Иофшлэным зы-

локлэжыым зэрэщымысышгъу-гъэр, чыгулэжыным зэрэпы-хьэгъагъэр.

— Апэу тиауагъокля кьытте-фэжырэ чыгу гектари 7,5-р кьаысхьжыи, унэе хьызмэтшлэ-плэ зэхэсшагъ, — ильэс зэкля-лыкляхэм кыныгъоу зэшлуи-хыгъэхэм ташигъэгъозэнэу кы-регъажьэ Кляуи Вячеслав. — Апэрэ ильэсым тыгъэгъазэ спхьыгъагъэ. Дэхэ дэдэуи хьугъагъэ. Ау хьасэр чылэм пэблагъэти, шыхэмрэ чэмхэмрэ сшлу-ульэгъу. Хэслъхьагъэм тлэклэ кьехьу нылэп хэсхыжыгъэр.

Арыти, мээхьызмэтшлэплэм пкьэу 500-рэ лат 3000-рэ кы-щысщэфи, шыхьафкля тичлыгу кьэтшыхьагъ. Ащи мэлхэр да-хьэхэ зэхьум, клэлэм гъучычы-кля хьураеу шэ кыкляуагъ. Ащ ыуж сшхьхьэгъусэу Нурыет (ащи ильэс 28-рэ ублэплэ клас-схэм ащыригъэджагъ) сшгъусэу ильэсишэ тутын шытшлагъ, дэхэклаеуи кыхьэклэщтыгъ.

— Адэ сыда ащ ыуж шыуз-клякляжыгъэр?

— Ныбжыр ары. Ащ ушло-кын плэжышлэщт, тфэуклочы-жыштыгъэп. Сшшгъуиш зэс-шлэхи, Иофыр зыгъетыр яслагъ. Тызэхэгъушлэжыи итхьухьагъ нахь ыгыгъошлоу, удэлэжэ-н-кли нахь псынклэу дэжыгъе дгъэтлысынэу. Арэуштэуи тып-сэу, 2005-рэ ильэсым дэжыгъе чыгъ 3000 дэдгъэтлысхьагъ. Клэлэ гурытэу Юрэ ащ пылты-нэу зыфигъэзагъ. Зэкля дэгъоу зэпэфэ тлозэ, огъушхо кьэхьуи лэпсэ 500 фэдиз хэклодыкыгъ. Клэлэм гъусэхэр илэхэу зэдаш-

ти, а чыгъхэм ачыллэ черешнэ чыгъ 600 гъэреклопагъэ ра-гъэтлысхьагъ. Пленкля ухьу-мэгъэ теплицэшхо ашлэ, мы-гъатхэ помидор лэпсэ 8000 агъэтлысыгъ.

— Адэ мы лъэхьаным чыгъ-хэм, помидорым ялоф сыдым тета? О сыд фэдэ лэпылэгъуа яп-тырэр?

— Чыгъ цыкляхэр дахэх. Ахэр сьмаджэ мыхьунхэм фэшлэ чэнэут зыхэлэ уцхэр атыраут-хагъэх. Мыгъэ апэрэу лэжыгъэ дэхэклае кьахьыжыгъэнэу клэлэхэр мэгугъэх. Япомидор изытети шэгъушлэу. Сэри зэрэфэлэ-кляу саделэ, ежхэр Краснодар шэпсэухьэщ, мыщкля ялофшлэ-плэ сыналэ тесгъэты. Метрэ 70-рэ зыкыхьэгъэ теплицэм джы-ри гуагъэхьонэу, чыгъ цыкляу тлуахлэхэм бжыныф адагъэтлыс-хьанэу, садым бжэмагъэхэр ха-гъэуцонхэу яслагъ. Джарэуштэу упчлэжыгъэу, лэпылэгъу сафэхьу. Ежхэми яшыпкь, яхьызмэт-шлэплэ электроэнергии гьогуи ращэллэнхэу, склады шашыгъэ рахьухьагъ. Ахэм ялоф закьоп сэри сызыпылхэр. Унэгъо Иофхэри зэшлэсэхьы, чылэми сыфэгумэкля, ари згъэдахэ сшлоигоу.

— Зигугъу кьэпшыгъэ унэгъо Иофхэу узпылхэр сыд фэдэ-дха?

— Ахэр бэ мэхьух. Сихатэ сотых 50 дэп. Егъашлэми тиауагъокля тишэнэп мылэжыгъ-гъэу кьогъупэ кьэдгъанэу, цы-раульэ хатэр тшлэу. Гектарныкьо хьурэ хатэм шыщэу сотых 16 пысыути, шьэо нахьыкляу Рус-

лан естыгъ. Ащ унэ ришлы-хьэгъах, свети рицэгъах, бата-реехэри ригъэуцагъэх, бжыхьэм члэхьажышлэ. Шьэуиш сшлэ. Ана-хьыжэу Олег Краснодар шылэ, бизнесым пылэ. Сиклалэхэм ашхьэ алыгъыжыын альэклэ, бэджашлэхэп, мыхьун арауа-лэрэпышгъ сэгъушлэ. Зэшищыри лэжыакля хьугъэхэщ тигуапэ. Унэгъо дахэхэр ялэх, ахэм кьа-клэхьухьагъэхэу шьэуишлэ зы-пшэшэжыгъэрэ тилэхэщ та-щэгъушлэу.

Ау ахэм кьытфаширэм тежэу тэри тышчлэп. Сшшхьэгъусэу Нурыетрэ сэрырэ сотых 33-рэ хатэу кьэдгъэнагъэм ренэу ты-дэлажэ. Дэшхо чыгъ 20-у сшла-гъэр тапэклэ чылыгъу шылагъэм ыгъэклодыхэ зэхьум, а чыплэм сотых 12 хьурэ садэу шызгъэ-тлысыгъэм джы кышчэкляхь мылэрысэр, кьужыр. кыпцлэр, черешнэр, сэнэашхьэр, дэжы-ер, нэмыкляхэри. Хатэу гъэмафи клямафи тфичьышлэ гьомылап-хьэр кьыздэтхьэрэм адыгэ уна-гъом шагъэфедэрэ шхыныгъэ зэ-фэшхьафхэу 18 кышчытэгъэ-кля. Чэтхэри, чэм зэкляси тилэх, кьэгагъэхэри кьэтэгъэкляхь.

Джащ фэдэу уцуи тлыси зымылэ лэжыакля псэуакля «Ады-гэ макъэм» иныбджэгъоу Кляуи Вячеслав. Общественнэ Иоф-шлэнхэми ар чанэу ахэлажэ, чылэ Иофхэми яклэшакля. Кьоджэ Адыгэ хасэм ильэс 15, на-хьыжхэм ясовет ильэси 10 япэ-щагъ, чыплэцлэхэр гъэунафь-гъэнхэм апылгъэ кьехьы. Кьуа-джэм иадминистраторэу Кляуи Юныс, нахьыжэ гумэкляхьэу

Блэгъожэ Махьмудэ, Кляуи Хьа-нахьо, Шышхьэжыкля Ичрам, Блэгъожэ Аслъан, Удыклэко Казбек, нэмыкляхэми ягъусэу чылэр гъэдэхэгъэным пылтых. Тутынэгъушлэ кьакырыжыр кьалахьыжы, циркуляркэр чла-гъэуцагъ, кьэхэлэ пхьэм-бгъухэр ащ шагъэхьазырынхэу ашлэ. Блэгъожэ Тимур кызы-дырагъаи, чэмхэр зрафыхэрэ лэмыджыр агъэцэкляжыгъ. Ехьулэ Пшымафэ кьэхалгэм гьогъоу еклурэм асфалыт кьафы-тырилхьагъ. Янэко Аскэр лэ-заплэр кьафигъэцэкляжыгъэнэу, Гу-сэрыкьо Хьызыр кьоджэклэ кьэ-халгэм еклурэ гьогъом асфалыт кьа-фигъырилхьанэу ащэгъуыхь. Мэ-щылэ шагур кьашыхьагъ. Ащ игъэ-кьэбзэн ныбжыкляхэр пылтых.

— Ныбжыкляхэр чылэм иба-иныгъэх, — ело икляуым Вячес-лав. — Ахэм адыгэ хэбзэ-зэхэты-клэхэр ахэлыхьэмкля тызэгъу-рэлэ. Ахэр тымыгъусэхэу зы Ио-фгыгъуи зэшлэгъушлэ, кьуаджэм ихэхьоныгъэ фэтэгъэлажэ. 1918-рэ ильэсым тичылэ шыщ нэгъыри 114-рэ Гьобэкуае пэ-мычыжыгъэу Кьанлыгъэ дэжэ красноармейцэхэм шауклягъа-гъэх. Тиклалэхэр тигъусэхэу ащ саугъэт шыдгъэуцугъагъ. Ари ренэу тэгъэкьабзэ. Зэлашлэрэ профессорэу Блэгъожэ Зулкьар-ин, сэры, егъэджен-плуныгъэм иветеранхэу Кляуи Аслъан, Удыклэко Казбек тызэгъусэхэу тичылэ итарихь тэтхы. Ари бэрэ пэмылэу хьазыр хьушт.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сурэтым итыр: **Кляуи Вячес-лав.**

ЮБИЛЕЙХЭР

Лъэпкъ къашьом ыбзэкIэ цыфмэ «адэгущыIэзэ», дунаим цIэрыло щыхьугъэ Къулэ Амэрбий щытхуэ-цIэу кыфаусыгъэр бэ. РСФСР-м культурэмкIэ изаслуженнэ IофышI, Зэ-къошныгъэм иорден, ме-далэу «Адыгеим и Щытхуэзе-хьэр», «ЛIэшIэгъум ицIыф» зы-филорэ Дипломыр, Урысые Феде-рацием и Правительствэ ишIу-хьафтынэу «Душа России» зыфи-лорэр, нэмыкIхэри кыфагъэшъо-шагъэх.

Сэнаушчыгъэу хэлъыр щыIэныгъэм шигъэфедзэ, дунаим щызэлашIагъ. Икьоджэ гупсэу Блащепсынэ дэсэу искусствэм фэцагъэ хьугъэ. Щысэ зытырихы шIонгъо цыфмэ Iоф адишIэу зеублэм, нахь псынIкIэу зыкызыIуихын ылъэкIыгъ. Инасып кызыщыклогъэ мафэр хэушъхьафыкIыгъэу кытимыIуагъэми, гъэхьагъэу иIэм фызэплъэкIыжы, кIэлих епIу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо къэшъокIо ансамблэу «Налмэсыр» Академическэ зэрэхьугъэр къэтIуатэу тыфежъэмэ, апэу зыцIэ къетIорэмэ Къулэ Амэрбий ащыщ. Къашьохэу

«Тыргъэтаор», Кавказым щыпсэурэ лъэпкъхэм якъашьохэм афэгъэхьыгъэр, нэмыкIхэри А. Къулэм ыгъэуцугъэх. Джыдэдэм «Налмэсым» кышIырэ къашьохэм азыныкъом нахьбэр Амэрбий ары зыгъэуцугъэр.

Искусствэм, анахьэу адыгэ къашьомэ, къа-тегушIэ зыхьукIэ, игушпысэхэр нахьышIоу кыплыгъэIэсыхэ шIонгъоу къашьомэ ащыщ шIыкIэхэр Iэклэ къегъэлъагъох, ар римыгъэ-къоу къэтэдджышъ, къашьор зыфэдэн фаер кызыIуехы

КыгъэшIэгъэ ильэс 65-м щыцэу 50-р итворчествэ епхыгъ. Ащ фэдиэрэ уисэнэхьат урылжъэным фэшI гуетыныгъи, сэнаушчыи ищыкIагъэх. Тиреспубликэ и Къэралыгъо филармоние пчыхъэзэхьахьэу непэ шыкIоштыр Къулэ Амэрбий итворчествэ фэгъэхьыгъ. Москва, Абхазым, Къыблэ шъолъырым, тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ хэгъэгъухэм хьакIэхэр къарыкIыштых. Къэбэртгэ-Бэлъкъарым, Адыгеим яартисткэ цIэрыIохэу Сэжурэ Ольгэ,

Нэхэе Тэмарэ, нэмыкIхэм тыщагъэгъозагъ А. Къулэм ипчыхъэзэхьахьэ зэрэхэлъажьэштхэм. Андзэрэкъо Чеслав, Нэгъой Маринэ, Iэтжыкы-къо Фатимэ, Михаил Арзумановым, Шъхъэбэ-цэ Сыхъатбий, ансамблэхэу «Майкопчаноч-кэм», «Ащэмэзым» фэшъхьафхэми загъэхьа-зы-рыгъ. Пчыхъэзэхьахьэр гъэшIэгъон дэдэ хьушъ, сыхъатыр 18-м аублэшт. ЗэхэщакIомэ иску-ст-вэр зикIасэхэр, лъэпкъ шIэжъым ыгъэгумэкIы-хэрэр рагъэблагъэх.

Сурэтым итыр: **Къулэ Амэрбий.**

«АДЫГЭ МАКЪЭМ» ИПЧЫХЪЭЗЭХАХЬ

Тирайонхэми ащызэхашъэшта?

Тигъэзетэу «Адыгэ макъэм» ишIушIэ пчыхъэзэхьахьэу республикэ филармонием шыкIуагъэм цыфыбэ еплъыгъ. Искусствэр зикIасэхэу Мыекъопэ, Шытхьэлэ районхэм, Iэклиб хэгъэгумэ къарыкIыгъэ тилъэпкъэ-гъухэр концертным еплъыгъэх.

Урысыем инароднэ артистэу Ку-хэнэ Мурат зэрищэгъэ пчыхъэзэ-

хьахьэм хэлэжъэгъэ артистхэр ти-республикэ щызэлашIэх. Нэхэе

кIэклогъэ ахьцэмкIэ гъот макIэ зи-Iэхэм «Адыгэ макъэр» къафыра-тхыкIышт.

Ащ фэдэ концертхэр Мыекъуа-пэ имызакъоу, тирайонхэм ащы-зэхашъэ ашIонгъоу бэмэ кыта-Iуагъэшъ, зэфэхьысыжъхэр тшы-хэзэ, пчыхъэзэхьахьэм ехьылIэ-гъэ тхыгъэхэр тигъэзет кыхиуты-штых.

Тэмар, Кушъэкъо Сим, Дзыбэ Мы-хьамэт, Эльдэрэ Айдэмыр, Беда-нэкъо Замир, Хьурэнэ Аз, Быш-тэкъо Азэмат, Нэчэс Анжелик, Мыгу Айдэмыр, Еутых Вячеслав, Дзыбэ Фатим, нэмыкIхэми ордэ-хэр къаIуагъэх.

ШушIэ пчыхъэзэхьахьэм кы-

СПОРТЫМРЭ ЩЫIЭНЫГЪЭМРЭ

НыбжъыкIэхэм якIэщакIу

ИкIэлэцIыкIугъом кы-щыублагъэу псауныгъэ пытэ иIэп. Ылъакъо зэрэ-узырэм кыыхэкIэу, лъэ-сэу зекIоныр къехьылъэ-кIы. Арэу щытми, Юрий Лысей Москва, Бела-русым, Украинэм, Краснодар краим, нэ-мыкIхэм ащызэхашъэрэ спорт зэнэкъокъумэ ахэ-лажъэ.

Iэшъэ зэбэныр ары Юрий Лы-сей кыыхыгъэр. Дунэе турнир-хэм медалэу къащыдихыгъэр пшIы пчъагъэ мэхъу. Спорт лъэп-къэу зыпылымкIэ зэнэкъокъухэр зэхашъэнхэм фэшI Iэмэ-псымэу ащ ищыкIагъэр Мыекъопэ машинэшI заводым кышIыфашыгъ. Ю. Лы-сей спорт зэлукIэгъухэм медаль-хэр къащыдихыгъэ, ныбжъыкIэхэри зылъэщэх. Мыекъуапэ, Адыгеим ирайонхэм спорт зэнэкъокъухэр ащэкIох. Дзэм кIошт кIалэхэм якъулайныгъэ хагъэхьоным пае зэнэкъокъухэр афызэхешъх.

АР-м ныбжъыкIэ IофыгъохэмкIэ и Комитет ипашъэ Къэрэтэбэнэ Махьмудэ, АР-м физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьа-матэу Хьасанэкъо Мурат, нэмыкI-хэм творческэ зэпхыныгъэхэр ади-

шIыгъэхэу Ю. Лысей пIуныгъэ Iо-фыгъомэ ахэлажъэ.

Юрий Лысей непэ ыныбжъ ильэс 60 зэрэхьурэм фэшI тыфэ-гушIо. Тигъэзет иныбджэгъушIоу зэрэщытыр кыдэтлыгътэзэ, бэгъа-шIэ хьунэу тыфэлъаIо. Дунэе тур-нирхэм ахэлажъэ зыхьукIэ Адыгэ быракъыр зыдештэшъ, гъогу те-хъ, тибыракъ зэнэкъокъум ша-регъэлэты. Тиреспубликэ фэгъэ-хьыгъэ тарихъ къэбархэр, тхыль-хэр ыугъоихэзэ, Украинэм, Бе-ларусым, нэмыкIхэм ямузейхэм аритыгъ. Опсэу, Юр! УишIушIагъэ кыиотэжъынэу Тхьэм тыпфелъэу.

Сурэтым итыр: **Юрий Лысей.**

ШIЭЖЪЫМРЭ ИСКУССТВЭМРЭ

Урыс-Кавказ заор за-ухыгъэр ильэси 148-рэ зэрэхьу-гъэм фэ-гъэхьыгъэ сурэт

къэгъэлъэгъоныр Мыекъуапэ кышчызэлъахыгъ. Сурэ-тышI 27-мэ ялофшIагъэхэм тигуапэу защыдгъэгъозагъ.

Къэгъэлъэгъоным икызыIухын фэгъэхьыгъэ зэхьахьэм кышчыгу-шыIагъэх Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ иот-дел ипашъэ Шэуджэн Бэлэ, АР-м ихудожникхэмхэм я Союз итхьа-матэу Хьуажь Рэмэзан, сурэтышI ыкIи архитектор цIэрыIоу Бырсыр Абдулахъ, хэкум къэзыгъэзэжъы-гъэмэ ащыцэу Бэрэздж Убых, зэлъашIэрэ археологэу ЛэупэкIэ Нурбий, Адыгэ Хасэм итхьаматэу Бэгъушъэ Адам.

Урыс-Кавказ заом фэгъэхьыгъэ сурэт 70-рэ фэдиз кышчагъэлъа-гъо. Бырсыр Абдулахъ, Петр Фи-липпенкэм, Кьонэ Аслъан, Лэупэ-кIэ Нурбий, Къат Теуцожь, Хьуажь Рэмэзан, нэмыкI-мэ ясурэтхэм тари-хьым ехьыллагъэу къаIуатэрэр шы-Iэныгъэм кыыха-хыгъ.

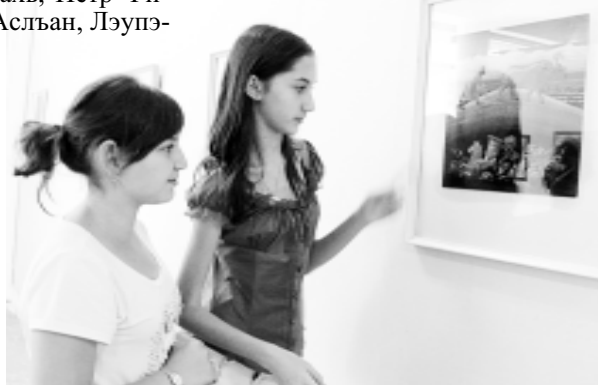
— Зэхьахьэм ныбжъыкIэхэр зэрэхэлэжъагъэхэр тигуапэ, — еIо Хьуажь Рэмэзан.

Шъыпкъэр къэзыIуатэрэм уегъэгъуазэ

— ТиблэкIыгъэ уахьтэ искусствэм иамалхэмкIи зэрагъашIэ. Непэ къэдгъэлъэгъорэ сурэтхэр фондым кыыхахыгъэх. КъэкIошт къэгъэ-лъэгъонхэм яхьулIэу сурэтыкIэхэр тшыштых.

Мыекъуапэ ия 22-рэ гимназии икIэлэеджакIохэр, Адыгэ респу-бликэ гимназием кыикIыгъэхэр, фэшъхьафхэри зэхьахьэм щытлэ-гъугъэх. Сурэтхэм тарихьыр шып-къэм тетэу кыызэрагъэлъагъорэм осэ ин ратыгъ.

Сурэтым итхэр: **Мыекъуапэ ия 22-рэ гимназии икIэлэеджакIо-хэр сурэтхэм яплъых.**

Зэхэщыагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкIырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, Iэклиб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-къэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шъхьалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэшыIэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иагъэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зы-хьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Тему-р-Кавказ чIыплэ гъэлары-шIапI, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым кыыхиу-тыхэрэм мышъып-къагъэу къаафэ-хэрэмкIэ къэзыт-хыгъэхэм пшъэдэ-кIыжъ ахьы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажъэхэр-рэмрэ яеплъыкIэ зэтемыфэн ылъэ-кIышт. Гъэзет-еджэхэм кыит-фагъэхьырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи къэ-зытхыгъэхэм аIэклэдгъэхьа-жъыхэрэп.

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 3536

Индексхэр 52161 52162

Зак. 1208

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхъатыр 18.00

НэкIубгъор зыгъэхьабырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.